

 МАУП	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ» НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ІМЕНІ КНЯЗЯ ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО Кафедра: <u>теорії держави і права та конституційного права</u>
Перезатверджую: Директор Навчально-наукового інституту права ім. князя Володимира Великого  (підпис) Анатолій КИСЛИЙ (П.І.Б.) “ <u>30</u> ” <u>09</u> 2024 р.	Схвалено на засіданні кафедри теорії держави і права та конституційного права _____ (назва кафедри) Протокол № 2 від 27.09.2024 р. Завідувач кафедри  _____ (підпис) Анатолій ТАЛАХ _____ (П.І.Б.)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА»

Статус дисципліни: **вибіркова дисципліна професійної підготовки**

Освітньо-професійна програма: **Право**

Для напрямку: **08 «Право»**

Спеціальність: **081 «Право»**

Спеціалізація: _____

Форма навчання: **заочна**; Курс: **5 (магістратура)**; Семестр **1**

Обсяг в кредитах ЄКТС/ Всього годин **3/90** за навчальним планом від 25.06.2024 р.

- лекції (Л) **20**
- семінарські заняття (СЗ) **14**
- практичні заняття (ПЗ)
- індивідуально-консультативна робота (ІКР)
- самостійна робота студентів (СРС) **56**

Робоча програма навчальної дисципліни складена на основі програми навчальної дисципліни «Актуальні проблеми теорії держави і права» д.і.н., к.ю.н., професором В.В. Стрільцем (затверджена на засіданні кафедри теорії держави і права та конституційного права, протокол № 2 від 27.09.2024 року).

Розробник робочої програми навчальної дисципліни: В.В. Стрілець

Київ 2024 р.

II. Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Актуальні проблеми теорії держави і права» забезпечує впорядкування та систематизацію всіх знань про державу і право, всієї здобутої галузевими юридичними науками державно-правової інформації, сприяє виробленню єдиного підходу до аналізу державно-правових явищ

Предмет вивчення дисципліни: - загальні закономірності виникнення, розвитку та функціонування державно-правових явищ; - природа і сутність держави та права; сучасні тенденції еволюції форм держави; підходи до класифікації функцій сучасної держави; роль держави та права у політичній системі суспільства; шляхи модернізації політичної системи суспільства в епоху глобалізації; основи правового регулювання суспільних відносин; фактори, що обумовлюють ефективність дії механізму правового регулювання; сучасні підходи до розуміння правової поведінки; основні принципи будови та функціонування правової системи; принципи, види, форми та механізми реалізації правової політики в Україні;

Мета курсу: викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми теорії держави та права» є формування світоглядних позицій того, хто навчається, про особливості пострадянського розвитку суспільства, держави та права в Україні, напрями модернізації політичної системи суспільства в епоху глобалізації, фундаментальні правові цінності сучасного українського суспільства, тощо.

Завдання навчальної дисципліни: вивчення дисципліни «Актуальні проблеми теорії держави та права» є отримання вичерпної інформації про чинники, що обумовлюють найбільш ефективну дію механізму правового регулювання, еволюційні процеси правової системи України, принципи, види, форми та механізми реалізації правової політики в Україні, динамічні процеси у праві, тощо.

Пререквізити навчальної дисципліни: «Теорія держави і права», «Конституційне право України», «Дежавне (конституційне) право зарубіжних країн», «Актуальні проблеми конституційного права України».

Програмні компетентності.

Загальні кометентності	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні. ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
Спеціальні (фахові/предметні) компетентності	СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності. СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України. СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та

	міжнародних правових систем з правовою системою України. СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції. СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію. СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності. СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування. СК18. Здатність використовувати наукові теорії та концепції, а також набуті практичні знання при проведенні наукових досліджень.
--	---

III. Очікувані результати навчання

- РН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.
- РН 4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.
- РН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.
- РН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.
- РН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.
- РН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.
- РН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.
- РН 18. Визначати актуальну практичну чи наукову проблему, планувати і виконувати дослідження на її вирішення, обирати релевантні методологію та джерела.

IV. Критерії оцінювання результатів навчання

Під час вивчення дисципліни застосовується поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня навчальних досягнень під час семінарських, практичних занять та якості виконання індивідуальної і самостійної роботи та передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок студентом з кожного окремого модуля навчальної дисципліни.

Поточний контроль – проведення семінарських занять, відпрацювання академічних заборгованостей.

Поточний контроль під час проведення семінарських занять передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок студентом з кожного окремого навчального (змістового) модуля навчальної дисципліни та їх корекцію. Прозорість оцінювання рівня знань студентів забезпечується чіткими критеріями.

Модульний контроль – визначає якість виконаної студентом навчальної роботи з певного навчального (змістового) модуля та оцінюється за сукупними підсумками поточної успішності, включаючи виконану індивідуальну, самостійну та модульну контрольну роботу.

Підсумковий контроль – виставляється як сума балів з усіх модулів навчальної дисципліни та обраховується, як правило, як середнє арифметичне складових модулів.

По закінченню вивчення навчальної дисципліни студент складає семестровий залік.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЕСТ8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи),	для заліку
90 - 100	A	відмінно	Зараховано

82-89	В	добре	
74-81	С		
64-73		задовільно	
60-63	Е		
35-59	РХ	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного
0-34	Р	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Модуль на контрольна робота**	Залік	Загальна кількість балів
	С3 1		С3 2	С3 3	С3 4	С3 5	С3 6	С3 7			
Робота на семінарському занятті (С3)*	10		10	10	10	10	10	10	10		100
Самостійна робота**	2	2	2	2	2	2	4	4			

*Робота на семінарському занятті оцінюється в 10 балів.

Види робіт передбачених на семінарському занятті:

- експрес-опитування;
- опитування за темою заняття;
- тест;
- виконання практичного завдання;
- розв'язання задач;
- презентації студентів.

**Самостійна робота студента передбачає підготовка до аудиторних занять шляхом опанування матеріалів лекції, вивчення базової і додаткової літератури, періодичних видань, Інтернет-джерел та судової практики, підготовка юридичних документів. Оцінюється в 1 бал.

***Модульний контроль здійснюється у вигляді тестування.

Студентами пропонуються тестові завдання у кількості 12 питань.

Види тестових завдань:

- 3 вибором однієї правильної відповіді з наведених варіантів;
- 3 вибором кількох правильних відповідей;

Критерії оцінювання: виконання тестових завдань – максимум 12 балів.

V. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування студентами результатів вивчення дисципліни «Актуальні проблеми теорії держави та права» є:

- усний виступ;
- виконання письмового завдання;
- тестування;
- есе, дайджест;
- реферат;
- складання словника основних термінів, що визначені програмою курсу;
- ведення опорного конспекту лекцій;
- письмова контрольна робота;
- інші види навчально-наукової роботи (участь у гуртках, наукових конференціях тощо);
- підсумкова модульна робота.

VI. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Курс 5 Семестр 1 Обсяг в кредитах ЄКТС/Всього годин 3/ 90 Назва теми	Кількість годин, з них:						Приміт ка
		Лек - ції (Л)	Семі н. зан. (СЗ)	Пр., лаб. зан. (ПЗ, ЛЗ)	Інд- конс . роб. (ІКР)	Сам. роб. студ. (СР С)	Форма Контрол ю	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА, ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ								
1.	Держава: сутність, поняття, структура, функції та механізм	2	2			6	У, ПК, Т,СР,Р	
2.	Аспекти співвідношення держави та політичної системи суспільства	2				6	У, ПК, Т,СР,Р	
3.	Право як соціокультурне явище розвитку цивілізації	2	2			6	У, ПК, Т,СР,Р	
4.	Внутрішня будова права України та зовнішня форма його прояву	4	2			6	У, ПК, Т,СР,Р	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ДІЯ ПРАВА В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ								
5.	Актуальні проблеми правового регулювання	2	2			8	У, ПК, Т,СР,Р	
6.	Еволюція правової системи України	4	2			8	У, ПК, Т,СР,Р	
7.	Динамічні процеси у праві	2	2			8	У, ПК, Т,СР,Р	
8.	Правова поведінка особи та її наслідки	2	2			8	У, ПК, Т,СР,Р	
		20	14			56		
	ВСЬОГО	90						
	Форма контролю	залік						

Форми контролю:

Усне опитування – У

Тестування – Т

Перевірка конспектів – ПК

Перевірка завдань для самостійної роботи – СР

Контрольні роботи – КР

Колоквіум - К

6.1. ПЛАНИ ЛЕКЦІЙ

Змістовий модуль 1.

Теоретичні проблеми розвитку суспільства, держави та права в сучасній Україні.

Тема 1.1 Держава: сутність, поняття, структура, функції та механізм.

Сутність підходів до визначення поняття держави. Причини різноманіття підходів. Основні риси та особливості держави. Проблеми типології держави. Пострадянський розвиток держави в Україні. Взаємна відповідальність особи та держави. Соціальна правова держава: причини та умови формування..

Сучасні тенденції еволюції форм держави. Ідентифікація державності. Сучасні види об'єднань держав. Особливості елементів форм української держави. Загальнотеоретичні проблеми суверенітету народу, нації та держави. Проблеми суверенітету у складних державних утвореннях.

Теорія функцій сучасної української держави. Сучасні підходи до класифікації функцій держави. Форми реалізації функцій держави. Методи реалізації функцій держави. Громадянське суспільство та держава. Межі втручання держави в сферу громадянського суспільства.

Механізм сучасної української держави. Основні аспекти трансформації структури механізму держави на сучасному етапі. Принцип розподілу влади в побудові державного апарату. Вимоги до державних службовців. Напрями удосконалення діяльності державного апарату.

Тема 1.2 Аспекти співвідношення держави та політичної системи суспільства.

Поняття та характеристика держави як політико-правової організації суспільства. Модернізація політичної системи суспільства в епоху глобалізації. Політична система суспільства та її співвідношення з економічною і духовною системами.

Основні підсистеми функціонування політичної системи суспільства. Характеристика елементів політичної системи. Політична діяльність як основний фактор в політичній системі суспільства. Правове регулювання політичної діяльності.

Теоретичні аспекти природи влади. Влада в демократичній державі. Поняття та співвідношення політичної та державної влади. Державна влада та принципи її організації в демократичному суспільстві. Державна влада та особистість. Влада та право.

Місце та роль держави в політичній системі України. Форми взаємодії держави з іншими суб'єктами політичної системи. Держава та політичні партії. Особистість в політичній системі суспільства. Політична система України та її характеристика на сучасному етапі.

Тема 1.3. Право як соціокультурне явище розвитку цивілізації.

Сучасні підходи до визначення поняття права. Система основних ознак права. Право як засіб соціального управління. Ефективність впливу права на відносини особи та держави. Взаємозв'язок та взаємовплив права, політики, економіки.

Право як ціннісна категорія. Механізм забезпечення соціальної цінності права. Цілі та засоби в праві. Фундаментальні правові цінності сучасного українського суспільства. Правові цінності та їх засвоєння особою. Сучасні загальнолюдські принципи в праві та проблеми їх впровадження в Україні.

Правоутворення та його механізм. Правотворча діяльність суб'єктів права. Правотворчість у правовій державі. Правотворча політика української держави. Відомча правотворчість. Законотворчість: теоретико-правова характеристика. Уніфікація нормативно-правової термінології.

Форма права: теоретико-правова характеристика. Актуальні проблеми теорії джерел права. Еволюція системи джерел права в Україні в радянський та пострадянський період. Системні зв'язки юридичних джерел права України. Система джерел права в розвитку права Європейського Союзу.

Тема 1.4. Внутрішня будова права України та зовнішня форма його прояву.

Процеси глобалізації в сучасному праві та їх прояв в системі законодавства України. Система права та система законодавства: поняття та співвідношення. Систематизація нормативно-правових актів в Україні. Право та закон: аспекти співвідношення.

Норми права в системі соціонормативного регулювання. Норма права як явище правової культури. Норми права та їх дія. Відмінні риси та особливості правових норм. Критерії класифікації та види норм права.

Характеристика структурних елементів норми права. Внутрішня будова норм права. Форми викладення норм права. Співвідношення норм права та текстів нормативно-правового акту. Теоретичні проблеми ефективності норм права.

Внутрішнє право держави та міжнародне право – взаємопов'язані системи права. Форми взаємодії національного права держави та міжнародного права. Характер взаємозв'язку та взаємодії міжнародного та внутрішньодержавного права.

Змістовий модуль 2.

Дія права в сучасному суспільстві.

Тема 2.1. Актуальні проблеми правового регулювання.

Правовий вплив на суспільні відносини. Канали правового впливу. Механізм правового впливу. Відмінність правового впливу від правового регулювання. Правові засоби: поняття, ознаки, види. Нормативність правових явищ.

Основи правового регулювання суспільних відносин. Інституціоналізація правового регулювання. Юридична доктрина в сфері правового регулювання. Правове регулювання соціально-економічних відносин. Шляхи підвищення ефективності правового регулювання.

Системний підхід до дослідження механізму правового регулювання. Держава та механізм правового регулювання. Фактори, що обумовлюють найбільш ефективну дію механізму правового регулювання.

Юридична діяльність в механізмі правового регулювання. Конфліктна юридична діяльність. Правовий консенсус. Поняття, ознаки, види юридичної практики. Юридичний процес: поняття, ознаки, види. Юридична справа та способи її вирішення.

Тема 2.2. Еволюція правової системи України.

Сучасні підходи до розуміння правової системи. Загальні та специфічні властивості правової системи. Засади формування та розвитку правової системи. Характеристика рівні існування правової системи. Основні принципи правової системи. Трансформація правової системи в період глобалізації.

Структурно-функціональна характеристика правової системи. Статичні та динамічні елементи правової системи. Правова система України в контексті розбудови правової демократичної держави.. Реформування правової системи як засіб підвищення її ефективності.

Принципи, види, форми та механізми реалізації правової політики в Україні. Пріоритети правової політики в сучасній українській державі. Контроль як засіб здійснення правової політики в Україні. Правова інтеграція України до Європейського Союзу.

Юридична компаративістика як наука, її завдання і значення. Причини різноманіття правових систем сучасності. Романо-німецька правова сім'я. Англо-американська правова сім'я. Сім'я релігійного типу. Сім'я традиційного типу. Соціалістична правова сім'я. Змішаний тип правових систем. Характеристика правової системи України.

Тема 2.3. Динамічні процеси у праві.

Передумови виникнення правовідносин. Взаємозв'язок норм права та правовідносин. Склад правовідносин та характеристика його елементів. Держава як суб'єкт правовідносин. Юридичний факт в системі правовідносин. Юридичні колізії та способи їх подолання. Правові презумпції, правові преюдиції, правові аксіоми та правові фікції.

Характеристика основних форм реалізації норм права. Механізми здійснення форм реалізації норм права. прийоми та засоби, що використовуються при реалізації норм права. Ефективність правореалізаційного процесу. Правореалізаційний ризик.

Вимоги до правозастосовної діяльності в сфері державного управління. Ідеологія правозастосування. Межі та стадії правозастосовної діяльності. Характеристика правозастосовних актів. Шляхи підвищення ефективності правозастосовної діяльності. Прогалини в праві та шляхи їх подолання.

Передумови тлумачення норм права. Тлумачення норм права та індивідуальне правове регулювання. Функції інтерпретаційної практики. Інтерпретаційні акти та їх відмінність від нормативно-правових та правозастосовних актів. Ефективність актів офіційного тлумачення норм права.

Тема 2.4. Правова поведінка особи та її наслідки.

Поведінка особи в публічно-правовій сфері. Сучасні підходи до розуміння правової поведінки. Правомірна поведінка як об'єкт юридичного дослідження. Зловживання правом як особливий вид правової поведінки. Об'єктивно-протиправна поведінка в праві України. Порівняльно-правова характеристика правопорушень.

Позитивна та ретроспективна юридична відповідальність. Принципи юридичної відповідальності в системі принципів права. Функції юридичної відповідальності та форми їх реалізації у відповідності з українським законодавством. Види юридичної відповідальності та підстави притягнення і звільнення від неї. Обставини, що виключають юридичну відповідальність.

Заохочення та покарання як парні категорії. Стимули, заохочення, обмеження у праві. Пільги, привілеї та імунітети як загально правові категорії. Права, свободи, законні інтереси та обов'язки людини і громадянина. Правовідновлюючі заходи в праві України.

Розвиток правової культури умова правового прогресу суспільства. Правосвідомість як джерело правової поведінки особи. Правовий нігілізм: причини та шляхи подолання. Правове виховання та толерантність в умовах сучасного українського суспільства. Юридичні конфлікти та форми їх вирішення.

6.2. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА № 1. ДЕРЖАВА: СУТНІСТЬ, ПОНЯТТЯ, СТРУКТУРА, ФУНКЦІЇ ТА МЕХАНІЗМ

Навчальні питання:

1. Основні сучасні підходи до розуміння держави.
2. Суверенітет держави та його співвідношення з суверенітетом народу і суверенітетом нації.
3. Сучасні тенденції еволюції форми держави.
4. Функції сучасної української держави.
5. Механізм держави: ретроспективний огляд та сучасні тенденції визначення.

Методичні поради з викладання теми:

До першого питання. Характеризуючи сучасні підходи до розуміння держави, слід звернути увагу на глобалізаційні процеси, що відбуваються у світі. Основну увагу слід приділити засадам формування та розвитку держави в умовах протистояння цивілізацій. Необхідно з'ясувати спірні питання щодо ознак, які слід відносити до основних при характеристиці держави. Слід проаналізувати історичні типи держави та звернути особливу увагу до якого з них слід віднести Україну.

До другого питання. Необхідно дати визначення юридичним категоріям “суверенітет держави”, “суверенітет нації” та “суверенітет народу”. Навести ознаки, що їм притаманні. Охарактеризувати ознаки державного суверенітету на зовнішні та внутрішні. Показати відмінність суверенітету держави від суверенних прав держави; суверенітету нації від суверенних прав нації; суверенітету народу від суверенних прав народу.

До третього питання. Потрібно розпочати з аналізу поняття форми держави та охарактеризувати складові елементи цього поняття. З огляду на події останніх років, що відбуваються в Україні слід охарактеризувати зміни, які відбулися відносно форми правління, проаналізувати перспективи використання того чи іншого різновиду демократичного політичного режиму та підстави для трансформації форми територіального устрою. Окремо слід звернути увагу на питання державного суверенітету. Необхідно дати порівняльну характеристику суверенітету держави, суверенітету народу, суверенітету нації.

До четвертого питання. Аналізуючи функції сучасної держави слід розкрити політичні, економічні, соціальні та інші умови, що обумовлюють завдання держави на певному історичному етапі її розвитку. Необхідно проаналізувати критерії класифікації функцій держави та розкрити доцільність існування тих чи інших функцій. Слід акцентувати увагу на правових та організаційних формах здійснення функцій держави, а також розкрити відповідні методи, що використовуються для їх здійснення.

До п'ятого питання. На різних етапах розвитку людського суспільства механізм держави мав свої особливості, своєрідну структуру. Це обумовлюється економічними, соціальними причинами, національним складом населення держави, розмірами території, географічним положенням, тощо. Через зміни, що відбуваються в суспільному житті, виникають нові та відмирають застарілі структури державного апарату. Необхідно проаналізувати структуру механізму держави, показати її відмінність від структури апарату держави, а також розкрити основні напрями їх удосконалення.

Запитання до семінару:

- Квazідержави на пострадянському просторі.
- Взаємна відповідальність особи і держави.
- Соціальна правова держава: причини, умови та напрями формування.
- Держава та громадянське суспільство: аспекти співвідношення.

Завдання для самостійного вивчення:

1. Що таке держава та які основні ознаки їй притаманні?
2. Які Ви знаєте теорії походження держави?
3. Назвіть історичні типи держави.
4. Перерахуйте ознаки та принципи побудови правової держави.
5. Які основні риси соціальної держави?
6. В чому полягає сутність форми та змісту суверенітету?
7. Які Ви знаєте сучасні тенденції еволюції форм держави?
8. Перерахуйте критерії класифікації функцій держави.

ТЕМА № 2. АСПЕКТИ СПІВВІДНОШЕННЯ ДЕРЖАВИ ТА ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ СУСПІЛЬСТВА

Навчальні питання:

1. Політична система суспільства та її трансформація в епоху глобалізації.
2. Характеристика елементів політичної системи суспільства.
3. Влада в демократичній державі.
4. Місце та роль держави в політичній системі суспільства.

Методичні поради з викладання теми:

До першого питання. При висвітленні першого питання слід акцентувати увагу, що політична система суспільства розглядається у широкому та вузькому значенні. Крім того слід охарактеризувати ознаки політичної системи, її типи й функції. Окремо слід зупинитися на класифікації політичних систем сучасності за різними підставами.

До другого питання. Основну увагу слід приділити видам компонентів політичної системи суспільства у широкому значенні, оскільки саме сукупність цих матеріальних та нематеріальних компонентів, що зв'язані політичними відносинами з приводу здійснення політичної влади і наповнюють політичну систему певним змістом.

До третього питання. Дуже важливе значення має питання влади в демократичній державі. Висвітлюючи це питання слід розглянути форми, засоби, ресурси та види влади. Необхідно охарактеризувати державну владу як різновид соціальної влади. Доречно проаналізувати співвідношення політичної та державної влад. Потрібно розглянути закономірності організації державної влади та її взаємовідносини з особою і з правом.

До четвертого питання. Висвітлюючи четверте питання слід пам'ятати, що в історичному плані державу можна вважати першою політичною організацією. Цілком закономірно, що термін "політика" та похідні від нього слова ведуть своє походження від слова "поліс", яким стародавні греки позначали свої міста-держави. Держава стала першою, але не останньою і не єдиною політичною організацією суспільства. Саме тому слід проаналізувати існуючі різновиди політичних організацій та вказати, яке місце серед них посідає держава.

Запитання до семінару:

- Політичний конфлікт: політико-правова характеристика.
- Влада та право: аспекти співвідношення.
- Характеристика політичної системи України на сучасному етапі.
- Концепції обмеження державної влади.

Завдання для самостійного вивчення:

1. В чому відмінність між розумінням політичної системи суспільства в широкому та вузькому значеннях?

2. Які Ви знаєте основні підсистеми функціонування політичної системи?
3. Які види суб'єктів політики Вам відомі?
4. Які елементи політичної системи виділять при широкому підході до її розуміння?
5. Що таке політичний плюралізм?
6. Дайте визначення соціальної влади.
7. Перерахуйте ознаки державної влади.
8. Що таке політична влада?
9. Яке місце займає держава в політичному житті будь-якої країни?

ТЕМА № 3. ПРАВО ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНЕ ЯВИЩЕ РОЗВИТКУ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

Навчальні питання:

1. Підходи до праворозуміння в сучасній юридичній науці.
2. Соціальна цінність права, його сутність та зміст.
3. Механізм правоутворення та його відмінність від категорій правотворчості, законодавчий процес.
4. Система джерел права сучасності.

Методичні поради з викладання теми:

До першого питання. Протягом історичного розвитку людства виникали різні теоретичні уявлення про те, що таке право, в чому його соціальна цінність, яким чином воно може виступати засобом регулювання та охорони суспільних відносин. Саме ці підходи до розуміння права в різні роки розвитку людства і необхідно висвітлити.

До другого питання. Розглядаючи сутність права, тобто його головну ідею, необхідно враховувати два підходи – ціннісно-нормативний та регулятивний. Висвітлюючи зміст, слід акцентувати увагу на його двох різновидах – соціально-політичному та спеціально-юридичному. Крім того слід вказати, що зміст права знаходить своє відображення в принципах права та розкрити їх сутність. Необхідно звернути увагу на етнокультурний зміст права. Характеризуючи цінність права доречно висвітлити основні напрями її прояву в якості засобу задоволення потреб та інтересів особи зокрема та суспільства в цілому.

До третього питання. Розкриваючи третє питання слід порівняти категорії “формулювання права” в якості процесу створення правил, які стихійно склалися в суспільстві, які перекладаються на язык нормативів, приписів та існують у письмовій чи усній юридичній формі, “правоутворення” як процесу перекладу об'єктивних законів загального розвитку на мову рішень нормативних розпоряджень, який має відповідну юридичну форму і призначений для регулювання людської діяльності по досягненню соціально-необхідних цілей та “правотворчості” як діяльності компетентних державних органів, їх посадових осіб або всього народу по встановленні, зміні або скасуванню юридичних норм.

До четвертого питання. Право є явищем яке має зберегти соціальну єдність, забезпечити порядок у суспільних зв'язках, гідні умови для існування людини і

громадянина та допомагати розвитку суспільства. Право, на практиці має отримувати певний вигляд, який зазвичай називають формою права. як будь-яка форма, форма права розглядається з внутрішньої та зовнішньої сторони. Зовнішню сторону часто називають джерелом права, оскільки саме вона вказує на те, чим конкретно керуються особи при вирішенні юридичних справ. Внутрішня форма відображає складну систему побудови права.

Запитання до семінару:

- Сучасне право в умовах глобалізації.
- Фундаментальні правові цінності сучасного суспільства.
- Взаємозв'язок та взаємовплив права, економіки та політики.
- Правотворча діяльність суб'єктів права.

Завдання для самостійного вивчення:

9. Дайте визначення права і перерахуйте його основні ознаки.
10. Назвіть сучасні концепції праворозуміння.
11. Які види функцій права Ви знаєте?
12. Наведіть класифікацію принципів права.
13. Як співвідносяться поняття “правоутворення”, “правотворчість” та “законотворчість”?
14. Які Ви знаєте стадії правотворчості?
15. Хто наділений правом законодавчої ініціативи у відповідності до Конституції України?
16. Що таке юридична техніка?
17. Які види джерел права Вам відомі?

ТЕМА № 4. ВНУТРІШНЯ БУДОВА ПРАВА УКРАЇНИ ТА ЗОВНІШНЯ ФОРМА ЙОГО ПРОЯВУ

Навчальні питання:

1. Система права та система законодавства: єдність та розбіжності
2. Норми права в системі соціонормативного регулювання
3. Особливості структури норми права та способи її викладення в статтях нормативно-правових актів
4. Особливості структури норми права та способи її викладення в статтях нормативно-правових актів

Методичні поради з викладання теми:

До першого питання. Для будь-якої держави право функціонує як єдина, юридично цілісна, внутрішньо узгоджена система загальнообов'язкових правил поведінки. Важливою стороною такої внутрішньої узгодженості є структура права як закономірна організація його елементів. Структура законодавства – теоретична конструкція, що відображає внутрішню побудову законодавства; сукупність взаємодіючих та змістовно узгоджених елементів, яка визначається системою права, потребами впорядкування суспільних відносин та рівнем розвитку

юридичної техніки. Вам необхідно порівняти ці дві системи та показати відмінності між ними.

До другого питання. Необхідно дати визначення правової норми та охарактеризувати її основні ознаки. Потрібно проаналізувати співвідношення норм прав з іншими видами соціальних норм. В залежності від різних підстав для класифікації правових норм слід проаналізувати їх види та навести приклади, використовуючи чинне законодавство. Окрему увагу слід приділити спеціалізованим нормам права, тобто приписам “нестандартного” характеру.

До третього питання. При розкритті особливостей структури різних видів правових норм необхідно чітко розрізняти гіпотезу, диспозицію, санкцію, їх різновиди. Слід акцентувати увагу, що не можна змішувати поняття норми права з поняттям статті нормативно-правового акту. Тому слід визначити основні випадки співвідношення норми права та статті нормативно-правового акту, а також, посилаючись на чинне законодавство України, навести приклади способів викладення норм права в статтях нормативно-правового акту.

До четвертого питання. Розкриваючи четверте питання, слід виходити з ідеї, що будь-яка держава має керуватись у своїй діяльності нормами міжнародного права та міждержавних об'єднань. Необхідно виділити форми в яких відбувається взаємодія національного та міжнародного права. доречно проаналізувати способи, якими в національному праві відбувається реалізація норм міжнародного права. окрему увагу, слід приділити проблемам, що виникають в процесі співвідношення міжнародного та національного права в Україні.

Запитання до семінару:

- Причини розбіжності деяких галузей права та галузей законодавства.
- Систематизація та уніфікація українського законодавства: принципи та процедури.
- Юридична сила нормативно-правових актів.
- Види елементів права за структурою та їх характеристика.
- Використовуючи нормативно-правові акти, наведіть приклади різних видів структурних елементів норми права.
- Проаналізуйте нормативно-правові акти, що регламентують дію нормативно-правових актів у часі, просторі та за колом осіб.
- Розкрийте сутність видів елементів права за структурою (об'єктивне і суб'єктивне право; матеріальне і процесуальне право; приватне і публічне право; регулятивне і охоронне право) та дайте їх порівняльну характеристику.

Завдання для самостійного вивчення:

1. Як співвідносяться між собою система права та система законодавства?
2. З яких структурних елементів складаються система права і система законодавства ?
3. Які Ви знаєте основні види структурної організації законодавства ?
4. В чому особливості різновидів систематизації законодавства ?
5. Що таке уніфікація законодавства і яка її роль в удосконаленні національного законодавства та зближенні правових систем світу ?

6. Які Ви знаєте структурні елементи нормативно-правового акту ?
7. Які елементи складають структуру норми права ?
8. Які підстави для класифікації норм права Ви знаєте ?
9. Чим відрізняються способи викладення норм права у статтях нормативно-правового акту від розташування норм права у статтях нормативно-правового акту ?
10. Що впливає на ефективність норм права ?

ТЕМА № 5. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Навчальні питання:

1. Правовий вплив на суспільні відносини.
2. Предмет, методи, способи, типи, сфери, напрями, межі та стадії правового регулювання.
3. Механізм правового регулювання та характеристика його складових елементів.
4. Юридична діяльність, юридичний процес та юридична справа.

Методичні поради з викладання теми:

До першого питання. У багатьох працях вітчизняних та зарубіжних авторів зустрічаються поняття “правове регулювання” та “правовий вплив”. Необхідно мати на увазі, що правовий вплив більш широке поняття, яке характеризує всі напрями та форми впливу права на суспільне життя, включаючи юридичну та інформаційну, ціннісно-орієнтуючу та інші дії права.

До другого питання. Правове регулювання зазвичай розглядають як здійснюваний державою за допомогою всіх юридичних засобів владний вплив на суспільні відносини з метою їх упорядкування, закріплення, охорони і розвитку. Для цього використовуються певні способи та методи правового регулювання. Правове регулювання базується на певних принципах, має визначені сфери, напрями, типи та стадії, на які необхідно звернути увагу при підготовці до заняття.

До третього питання. Висвітлюючи третє питання слід з'ясувати, якою мірою здійснюється юридичне забезпечення, ефективність дії закону. В цьому допоможе розуміння механізму правового регулювання, під яким розуміють систему всіх державно-правових (юридичних) засобів, за допомогою яких держава здійснює владний вплив на суспільні відносини. Він складається із елементів, які поділені на групи – 1) основні: норми права, нормативно-правові акти, юридичні факти, правовідносини, акти реалізації суб'єктивних прав та юридичних обов'язків; 2) факультативні: інтерпретаційно-правові акти, акти застосування правових норм; 3) допоміжні – правова культура, правосвідомість, законність.

До четвертого питання. Розглядаючи четверте питання слід акцентувати увагу на поняття, об'єктах та типових елементах юридичної діяльності, проаналізувати поняття, ознаки, структуру та види юридичної практики. Окремо слід приділити увагу юридичному процесу, який завжди проходить в межах процесуальної форми та складається з системи різних проваджень. Необхідно

проаналізувати види процесуальних актів та виділити особливості механізму процесуального регулювання.

Запитання до семінару:

- Категорія “таємниця” в правовому регулюванні.
- Правові та неправові форми діяльності держави як засіб функціонування механізму правового регулювання.
- Особливості механізму процесуального регулювання.
- Конфліктна юридична діяльність.

Завдання для самостійного вивчення:

1. Що називають правовим впливом?
2. Дайте визначення правового регулювання та назвіть його ознаки.
3. Що таке предмет правового регулювання та які його властивості Ви знаєте?
4. Наведіть поняття методу правового регулювання та проаналізуйте його види.
5. Дайте визначення способу правового регулювання та назвіть його види.
6. Що таке тип правового регулювання та які його види виділяються в науковій літературі?
7. Які виділяють види правових та не правових форм діяльності держави як засобів правового регулювання?
8. Перерахуйте та проаналізуйте стадії правого регулювання.
9. Дайте характеристику елементів механізму правового регулювання.
10. Від чого залежить ефективність механізму правового регулювання?

ТЕМА № 6. ЕВОЛЮЦІЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Навчальні питання:

1. Теоретико-методологічні засади формування та розвитку правової системи.
2. Структура правової системи та характеристика її елементів.
3. Правова політика: поняття, форми реалізації, пріоритети.
4. Поняття та типологія правових систем сучасності. Критерії їх класифікації.

Методичні поради з викладання теми:

До першого питання. При підготовці до першого питання необхідно з'ясувати, що поняття правової системи має охоплювати і відображати загальні ознаки соціальних (суспільних) систем (зокрема, політичної, економічної тощо), найхарактерніші риси права, правових явищ і суть, зміст і форми власне правової системи. У найзагальнішому вигляді правову систему можна визначити як сукупність відносно самостійних, взаємопов'язаних і взаємообумовлених правових та інших поєднаних із ними явищ, передбачених і закріплених правовими нормами, які займають певне місце і відіграють відповідну роль у

праві, зумовлену насамперед їх структурою й характером виконуваних ними функцій.

До другого питання. Слід звернути увагу на те, що правова система, як інші соціальні системи, характеризується тим, що її елементи є відносно самостійними і разом з тим, взаємопов'язаними і взаємообумовленими. Це характерно, принаймні, для основних її елементів. Кожний із них займає в ній, як правило, певне місце та відіграє відповідну роль. Елементи правової системи можна поділити на дві групи – статичні та динамічні. Необхідно дати характеристику елементам цих груп.

До третього питання. Під правовою політикою розуміють систему (комплекс) заходів, що здійснюються органами законодавчої, виконавчої та судової влади у правовій сфері. Це – стратегія і тактика, засади, принципи діяльності держави в галузі правотворчості, реалізації та охорони права. За допомогою правової політики відбувається організація діяльності держави у сфері правового регулювання. При вивченні цього питання слід приділити увагу принципам на яких базується правова політика, її видам та механізмам реалізації в різних сферах життєдіяльності суспільства.

До четвертого питання. Правовий розвиток держав досяг високого рівня. Практично сформувалися національні правові системи. Утвердження ринкових відносин суттєво розширило контакти між державами в цілому, а також між їх органами, громадськими організаціями та громадянами. Відбувається інтернаціоналізація економіки, розвиток міжнародних торговельних зв'язків, збільшення експорту капіталу. У зв'язку з цим виникають потреби і, відповідно, посилюється інтерес до вивчення іноземного законодавства та його порівняння із національним правом. Потрібно приділити увагу сучасним критеріям класифікації правових систем.

Запитання до семінару:

- Загальнотеоретичні основи формування європейської правової системи.
- Правова та економічна системи суспільства: аспекти взаємовпливу.
- Трансформація правової системи в період глобалізації.
- Юридична компаративістика як наука та її місце в системі юридичних наук.

Завдання для самостійного вивчення:

1. Якими загальними та специфічними властивостями наділена правова система?
2. З яких елементів складається правова система?
3. Перерахуйте види рівнів існування правової системи.
4. Якими механізмами забезпечується функціонування правової системи?
5. Які Ви знаєте фактори формування та напрями реалізації правової політики в Україні?
6. Дайте визначення порівняльного правознавства як юридичної науки та визначте, що є її предметом.
7. Назвіть критерії класифікації правових систем сучасності.
8. Що таке правова сім'я?
9. Дайте характеристику основним правовим сім'ям сучасності.

ТЕМА № 7. ДИНАМІЧНІ ПРОЦЕСИ У ПРАВІ

Навчальні питання:

1. Норми права та правовідносини.
2. Форми реалізації права та механізми їх здійснення.
3. Механізм правозастосування та його вплив на суспільство.
4. Проблеми тлумачення норм права.

Методичні поради з викладання теми:

До першого питання. При підготовці до семінарського заняття необхідно виходити з того, що право не може існувати без правовідносин, воно реалізується в правовідносинах, живе і діє в них. Правовідносини – це конкретна форма буття права. Щоб розкрити поняття “правовідносин” потрібно відмежувати їх від інших соціальних відносин – моральних, економічних, політичних, релігійних та інших. Всі суспільні відносини мають вольовий, ідеологічний характер, але правовідносини ще й мають державно-вольовий характер, оскільки державна влада юридично об’єктивує і закріплює ці відносини в системі діючих законодавчих і підзаконних нормативно-правових актів.

До другого питання. Соціальне призначення права полягає в тому, щоб регулювати поведінку людей. Проте встановлені державою правові норми не можуть виконувати своє регулятивне призначення без складного механізму їх реалізації. Без втілення правових розпоряджень в “житті” норми права “мертві”, інакше кажучи, вони втрачають своє соціальне значення. Висвітлюючи це питання необхідно проаналізувати форми реалізації норм права та механізми їх здійснення. Реалізацію норм права як особливий процес можна розглядати з об’єктивної й суб’єктивної сторони.

До третього питання. Деякі правові норми для своєї реалізації вимагають правозастосувальної діяльності державних органів та посадових осіб. Застосування норм права уповноваженими суб’єктами має особливості, що проявляються в тому, що, по-перше, ця форма реалізації норм права є важливим засобом здійснення керівництва; по-друге, лише вони мають право застосовувати санкції до порушника вимог норм права. При розгляді цього питання окрему увагу слід приділити змісту застосовування норм права, функціям, ідеології та стадіям.

До четвертого питання. Тлумачення норм права складає важливу частину правозастосування. У процесі тлумачення встановлюється зміст норми права, її основна мета і соціальна спрямованість, можливі наслідки дії певного акта, виявляються суспільно-історичні обставини його прийняття, умови, у яких відбувається тлумачення, тощо. З методологічного боку слід чітко розрізняти способи і види тлумачення, оскільки від цього залежить юридична сила актів тлумачення. Слід приділити увагу співвідношенню інтерпретаційно-правових актів з іншими правовими актами. Крім того, тлумачення має особливе значення для працівників правоохоронних органів, оскільки застосування права для них є одним із основних обов’язків, тією формою, у якій втілюється їх діяльність.

Запитання до семінару:

- Правові презумпції, правові преюдиції, правові аксіоми та правові фікції.
- Юридичні колізії та способи їх подолання.
- Прогалини в законодавстві та шляхи їх усунення на сучасному етапі розвитку права.
- Інтерпретаційні акти: поняття, ознаки, види.
- Визначте передумови виникнення правовідносин та покажіть їх взаємозв'язок з нормами права.
- Проаналізуйте роль держави як суб'єкта правовідносин.
- Від чого залежить ефективність правореалізаційного процесу?
- Назвіть форми правозастосовної діяльності держави в умовах впливу глобалізаційних процесів.

Завдання для самостійного вивчення:

1. Дайте визначення та перерахуйте ознаки правовідносин.
2. Перерахуйте структурні елементи складу правовідносин.
3. Які можна виділити етапи наділення суб'єктів права юридичними властивостями правовідносин?
4. Що таке юридичний факт? Назвіть його ознаки, функції та види.
5. Які форми реалізації норм права Ви знаєте?
6. Чому застосування норм права називають особливою формою реалізації?
7. Які виділяють стадії застосування норм права?
8. Чим викликана необхідність тлумачення норм права?
9. В чому відмінність між способами та прийомами тлумачення норм права?
10. Які існують критерії істинності та правильності результатів тлумачення норм права?

ТЕМА № 8. ПОВЕДІНКА ОСОБИ ТА ЇЇ ЮРИДИЧНІ НАСЛІДКИ

Навчальні питання:

1. Сучасна концепція правової поведінки особи.
2. Державно-правовий примус та юридична відповідальність як різновид соціальної відповідальності.
3. Пільги, заохочення, стимули та обмеження в праві.
4. Юридичний конфлікт та проблеми його врегулювання.

Методичні поради з викладання теми:

До першого питання. При підготовці до семінарського заняття необхідно виходити з того, що особливий інтерес для юридичної науки та практики, складає поведінка людей у сфері правового впливу, тобто поведінка, яка врегульована правом. В юридичній літературі така поведінка називається правовою. При висвітленні цього питання потрібно аналізувати поведінку не лише із юридичної, але й соціальної сторони. При розгляді даного питання необхідно звернути увагу на різновиди правової поведінки – об'єктивно-протиправну та зловживання

правом. Розвиток і потреби юридичної практики вимагають більш диференційованого підходу до цього питання, бо різні види правових дій потребують відповідної правової регламентації.

До другого питання. Одним із основних засобів забезпечення правомірної поведінки та боротьби із правопорушеннями є юридична відповідальність. Основною рисою юридичної відповідальності є її тісний зв'язок із правом і державним примусом. Розглядаючи юридичну відповідальність, необхідно виходити з того, що вона визначається у двох аспектах – перспективна (позитивна) і ретроспективна (негативна).

До третього питання. В умовах формування ринкових механізмів у державному управлінні пріоритетним стає відхід від адміністративних методів. Різко зростає роль пільг, заохочень. Правовою пільгою є правомірне полегшення положення суб'єкта, яке дозволяє йому більш повно задовольнити свої інтереси. Під правовими заохоченнями необхідно розуміти форму та міру юридичного схвалення добровільної правомірної поведінки, в результаті чого суб'єкт нагороджується і для нього наступають позитивні наслідки. Зовнішній вплив на волю та свідомість людей за допомогою права, зазвичай зводиться до двох методів – стимулювання певних видів діяльності та методу владних приписів, реалізація якого забезпечується можливістю застосування заходів примусу (встановлення певних обмежень).

До четвертого питання. Здійснення в українському суспільстві глибоких державно-правових змін характеризується значним посиленням соціально-правових протиріч, поширенням колізій та виникненням численних юридичних конфліктів у сфері права. Юридичний конфлікт є різновидом конфлікту соціального, відтворює всі його головні риси й ознаки, але з певними особливостями, притаманними правовій сфері. Юридичний конфлікт складається з окремих елементів та має загальні й специфічні функції.

Запитання до семінару:

- Державний контроль над злочинністю та профілактика правопорушень.
- Підстави притягнення, звільнення та які виключають юридичну відповідальність.
- Правові засоби: поняття, ознаки та зміст.
- Правовий нігілізм та правовий ідеалізм: аспекти співвідношення.
- Дайте порівняльно-правову характеристику правопорушень.
- В чому відмінність між перспективною та ретроспективною юридичною відповідальністю?
- Порівняйте ознаки правових пільг та правових заохочень.
- Яку роль відіграють стимули та обмеження в правових режимах?
- Підготуйте обґрунтовані пропозиції щодо профілактики юридичних конфліктів.

Завдання для самостійного вивчення:

1. В чому відмінність між правовою та правомірною поведінкою?
2. Перерахуйте складові елементи механізму правової поведінки.

3. Поясніть особливості об'єктивно протиправної поведінки та зловживання правом.
4. Які Ви знаєте причини правопорушень?
5. Назвіть підстави притягнення, звільнення та які виключають юридичну відповідальність.
6. Наведіть підстави для класифікації юридичної відповідальності.
7. Які існують функції правових пільг?
8. За допомогою яких засобів відбувається стимулювання в праві?
9. З яких елементів складається юридичний конфлікт ?
10. Як співвідносяться правовий нігілізм та правовий ідеалізм ?

6.3. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Тема 1. Держава: сутність, поняття, структура, функції та механізм.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте та проаналізуйте спеціальну літературу щодо розгляду концепцій “сильної держави” та “ідеальної держави”.
2. Проаналізуйте ознаки державного суверенітету закріплені у Декларації про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року.
3. Обґрунтуйте положення ст. 1 Конституції України, що Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава.
4. Які проблеми ускладнюють класифікацію форм держави ?
5. Чи погоджуєтесь Ви з розподілом функцій держави на основні та неосновні, постійні та тимчасові, внутрішні та зовнішні? Аргументуйте свою позицію.
6. Проаналізуйте зміст понять “державна служба”, “служба в органах місцевого самоврядування” та “служба в комерційних організаціях”.

Реферати:

- Квazідержави на пострадянському просторі.
- Взаємна відповідальність особи і держави.
- Соціальна правова держава: причини, умови та шляхи формування.
- Держава та громадянське суспільство: аспекти співвідношення.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке держава та які основні ознаки їй притаманні?
2. Які Ви знаєте теорії походження держави?
3. Назвіть історичні типи держави.
4. Перерахуйте ознаки та принципи побудови правової держави.
5. Які основні риси соціальної держави?
6. В чому полягає сутність форми та змісту суверенітету?
7. Які Ви знаєте сучасні тенденції еволюції форм держави ?
8. Перерахуйте критерії класифікації функцій держави.

9. Назвіть історико-політичні та теоретико-правові підстави структурування та функціонування державного апарату України.

10. Які інститути системи “стримувань та противаг” передбачені законодавством України?

Тема 2. Аспекти співвідношення держави та політичної системи суспільства.

Завдання для самостійної роботи:

1. Проаналізуйте погляди різних вчених щодо розуміння політики, політичних відносин та політичної системи.
2. Виділіть закономірності розвитку політичної системи суспільства.
3. Наведіть аргументи щодо розходження державної та політичної влад.
4. Проілюструйте нові тенденції в розвитку влади.
5. Сформулюйте підстави, що обумовлюють центральне місце держави в політичній системі суспільства.
6. Перерахуйте шляхи модернізації політичної системи суспільства в Україні.
7. Яким Ви бачите політичне майбутнє України враховуючи глобалізаційні процеси, що відбуваються у світі?

Реферати:

- Політичний конфлікт: політико-правова характеристика.
- Влада та право.
- Характеристика політичної системи України на сучасному етапі.
- Концепції обмеження державної влади.

Питання для самоконтролю:

1. В чому відмінність між розумінням політичної системи суспільства в широкому та вузькому значеннях?
2. Які Ви знаєте основні підсистеми функціонування політичної системи?
3. Перерахуйте які виділяють види суб'єктів політики.
4. Які елементи політичної системи виділять при широкому підході до її розуміння?
5. Що таке політичний плюралізм?
6. Дайте визначення соціальної влади.
7. Перерахуйте ознаки державної влади.
8. Що таке політична влада?
9. Яке місце займає держава в політичному житті будь-якої країни?
10. Назвіть які існують проблеми становлення та розвитку політичної системи в Україні.

Тема 3. Право як соціокультурне явище розвитку цивілізації.

Завдання для самостійної роботи:

1. Знайдіть та порівняйте визначення права, викладені в роботах С.С. Алексєєва, М.С. Кельмана, М.І. Козюбри, В.В. Копейчикова, О.Г. Мурашина, В.С. Нерсисянца, П.М. Рабіновича, О.Ф. Скакун. Вкажіть на їх позитивні риси та недоліки.

2. Назвіть основні вияви цінності права та охарактеризуйте їх сутність.

3. Сформулюйте ефективні напрями впливу права на відносини особистості та держави.

4. Проаналізуйте, що слід розуміти під технічними засобами, технічними прийомами та технічними правилами.

5. Наведіть приклади джерел права Європейського Союзу.

Реферати:

- Сучасне право в умовах глобалізації.
- Фундаментальні правові цінності сучасного суспільства.
- Взаємозв'язок та взаємовплив права, економіки та політики.
- Правотворча діяльність суб'єктів права.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення права і перерахуйте його основні ознаки.
2. Назвіть сучасні концепції праворозуміння.
3. Які види функцій права Ви знаєте?
4. Наведіть класифікацію принципів права.
5. Як співвідносяться поняття “правоутворення”, “правотворчість” та “законотворчість”?
6. Які Ви знаєте стадії правотворчості?
7. Хто наділений правом законодавчої ініціативи у відповідності до Конституції України?
8. Що таке юридична техніка?
9. Які види джерел права Вам відомі?

Тема 4. Внутрішня будова права України та зовнішня форма його прояву.

Завдання для самостійної роботи:

1. Визначте причини розбіжностей ряду галузей права та галузей законодавства.

2. Проаналізуйте ознаки, що відрізняють норми права від норм поведінки в первісному суспільстві.

3. На прикладі норм права проаналізуйте їх співвідношення з іншими соціальними нормами.

4. Використовуючи нормативно-правові акти, наведіть приклади різних видів структурних елементів норми права.

5. Проаналізуйте нормативно-правові акти, що регламентують дію нормативно-правових актів у часі, просторі та за колом осіб.

6. Розкрийте сутність видів елементів права за структурою (об'єктивне і суб'єктивне право; матеріальне і процесуальне право; приватне і публічне право; регулятивне і охоронне право) та дайте їх порівняльну характеристику.

Реферати:

- Причини розбіжності деяких галузей права та галузей законодавства.
- Систематизація та уніфікація українського законодавства: принципи та процедури.
- Юридична сила нормативно-правових актів.
- Види елементів права за структурою та їх характеристика.

Питання для самоконтролю:

1. Як співвідносяться між собою система права та система законодавства ?
2. З яких структурних елементів складаються система права і система законодавства ?
3. Які Ви знаєте основні види структурної організації законодавства ?
4. В чому особливості різновидів систематизації законодавства ?
5. Що таке уніфікація законодавства і яка її роль в удосконаленні національного законодавства та зближенні правових систем світу ?
6. Які Ви знаєте структурні елементи нормативно-правового акту ?
7. Які елементи складають структуру норми права ?
8. Які підстави для класифікації норм права Ви знаєте ?
9. Чим відрізняються способи викладення норм права у статтях нормативно-правового акту від розташування норм права у статтях нормативно-правового акту ?
10. Що впливає на ефективність норм права?

Модуль 2. Дія права в сучасному суспільстві.

Тема 5. Актуальні проблеми правового регулювання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Перерахуйте ознаки, що відрізняють правове регулювання від правового впливу.
2. Дайте характеристику техніки правового регулювання ?
3. Проаналізуйте фактори, що обумовлюють правове регулювання.
4. Визначте роль юридичної діяльності в механізмі правового регулювання.
5. Виділіть пріоритетні напрями правового регулювання в сучасній Україні.

Реферати:

- Категорія “таємниця” в правовому регулюванні.
- Правові та неправові форми діяльності держави як засіб функціонування механізму правового регулювання.
- Особливості механізму процесуального регулювання.
- Конфліктна юридична діяльність.

Питання для самоконтролю:

1. Що називають правовим впливом і по яких каналах він здійснюється?
2. Дайте визначення правового регулювання та назвіть його ознаки.
3. Що таке предмет правового регулювання та які його властивості Ви знаєте?
4. Наведіть поняття методу правового регулювання та проаналізуйте його види.
5. Дайте визначення способу правового регулювання та назвіть його види.
6. Що таке тип правового регулювання та які його види виділяються в науковій літературі?
7. Які виділяють види правових та не правових форм діяльності держави як засобів правового регулювання?
8. Перерахуйте та проаналізуйте стадії правого регулювання.
9. Дайте характеристику елементів механізму правового регулювання.
10. Від чого залежить ефективність механізму правового регулювання?

Тема 6. Еволюція правової системи України.

Завдання для самостійної роботи:

1. Проаналізуйте основні еволюційні процеси в правовій системі України в радянській та пострадянський період.
2. Дайте характеристику принципів правової системи України.
3. Назвіть пріоритетні напрями правової політики в сучасній Україні.
4. Розкрийте сутність концепції еволюційного розвитку правової системи в перехідний період.
5. Покажіть роль юридичної практики у правовій системі України.

Реферати:

- Загальнотеоретичні основи формування європейської правової системи.
- Правова та економічна системи суспільства: аспекти взаємовпливу.
- Трансформація правової системи в період глобалізації.
- Юридична компаративістика як наука та її місце в системі юридичних наук.

Питання для самоконтролю:

1. Якими загальними та специфічними властивостями наділена правова система?
2. З яких елементів складається правова система?
3. Перерахуйте види рівнів існування правової системи.
4. Якими механізмами забезпечується функціонування правової системи?
5. Які Ви знаєте фактори формування та напрями реалізації правової політики в Україні?
6. Дайте визначення порівняльного правознавства як науки та визначте, що є її предметом.
7. Назвіть критерії класифікації правових систем сучасності.

8. Що таке правова сім'я?

9. Дайте характеристику основним правовим сім'ям сучасності.

Тема 7. Динамічні процеси у праві.

Завдання для самостійної роботи:

1. Визначте передумови виникнення правовідносин та покажіть їх взаємозв'язок з нормами права.

2. Проаналізуйте роль держави як суб'єкта правовідносин.

3. Від чого залежить ефективність правореалізаційного процесу?

4. Назвіть форми правозастосовної діяльності держави в умовах впливу глобалізаційних процесів.

Реферати:

➤ Правові презумпції, правові преюдиції, правові аксіоми та правові фікції.

➤ Юридичні колізії та способи їх подолання.

➤ Прогалини в законодавстві та шляхи їх усунення на сучасному етапі розвитку права.

➤ Інтерпретаційні акти: поняття, ознаки, види.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення та перерахуйте ознаки правовідносин.

2. Перерахуйте структурні елементи складу правовідносин.

3. Які можна виділити етапи наділення суб'єктів права юридичними властивостями правовідносин?

4. Що таке юридичний факт? Назвіть його ознаки, функції та види.

5. Які форми реалізації норм права Ви знаєте?

6. Чому застосування норм права називають особливою формою реалізації?

7. Які виділяють стадії застосування норм права?

8. Чим викликана необхідність тлумачення норм права?

9. В чому відмінність між способами та прийомами тлумачення норм права?

10. Які існують критерії істинності та правильності результатів тлумачення норм права?

Тема 8. Поведінка особи та її юридичні наслідки.

Завдання для самостійної роботи:

1. Дайте порівняльно-правову характеристику правопорушень.

2. В чому відмінність між перспективною та ретроспективною юридичною відповідальністю?

3. Порівняйте ознаки правових пільг та правових заохочень.

4. Яку роль відіграють стимули та обмеження в правових режимах?

5. Підготуйте обґрунтовані пропозиції щодо профілактики юридичних конфліктів.

Реферати

- Державний контроль над злочинністю та профілактика правопорушень.
- Підстави притягнення, звільнення та які виключають юридичну відповідальність.
- Правові засоби: поняття, ознаки та зміст.
- Правовий нігілізм та правовий ідеалізм: аспекти співвідношення.

Питання для самоконтролю:

1. В чому відмінність між правовою та правомірною поведінкою?
2. Перерахуйте складові елементи механізму правової поведінки.
3. Поясніть особливості об'єктивно протиправної поведінки та зловживання правом.
4. Які Ви знаєте причини правопорушень?
5. Назвіть підстави притягнення, звільнення та які виключають юридичну відповідальність.
6. Наведіть підстави для класифікації юридичної відповідальності.
7. Які існують функції правових пільг?
8. За допомогою яких засобів відбувається стимулювання в праві?
9. З яких елементів складається юридичний конфлікт?
10. Як співвідносяться правовий нігілізм та правовий ідеалізм?

6.4. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота передбачає проведення індивідуальних та групових консультацій із студентами, які недостатньо засвоїли навчальний матеріал з курсу «Юридична деонтологія» (для студентів денної та заочної форми навчання), а також відпрацювання студентами пропущених занять та незадовільних оцінок (для студентів денної форми навчання).

VII. Форми поточного та підсумкового контролю

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

ЗАВДАННЯ З ВИБОРОМ ОДНІЄЇ ПРАВИЛЬНОЇ ВІДПОВІДІ

Завдання 1-75 мають чотири варіанти відповідей, із яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Оберіть правильний, на вашу думку, варіант відповіді і позначте у бланку. ЧАС ПРОВЕДЕННЯ – 60 хвилин.

ТЕМА 1. ДЕРЖАВА: СУТНІСТЬ, ПОНЯТТЯ, ФОРМА, ФУНКЦІЇ ТА МЕХАНІЗМ

1. ОСНОВНИМИ СУЧАСНИМИ КОНЦЕПЦІЯМИ ДЕРЖАВИ Є:

- A. держава загального благоденства, теорія еліт, теорія правової держави
- B. теорія технократії, етатизму, неотомізм
- C. герменевтика, теорія елітарної демократії, теорія технократії
- D. патріархальна, теологічна, органічна, договірна

2. ЯКІ З НАВЕДЕНИХ ОЗНАК Є ОСНОВНИМИ ОЗНАКАМИ ДЕРЖАВИ

- A. територія, влада, спеціальний апарат примусу, зовнішні та внутрішні функції держави

- B. суверенітет, оборона, політико-територіальна організація влади, транспорт, енергетика, охорона природного середовища
- C. впровадження принципу розподілу влад, взаємна відповідальність особи і держави, гарантування прав та свобод людини, верховенство закону
- D. суверенітет; територіальне розселення населення країни; здатність видавати загальнообов'язкові правила поведінки; наявність особливого апарату управління та примусу; здатність збирати податки, робити позики, надавати кредити

3. ЯКІ З НИЖЧЕНАВЕДЕНИХ ФУНКЦІЙ ВІДНОСЯТЬСЯ ДО ВНУТРІШНІХ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ

- A. захисту кордонів; організація співробітництва з іншими країнами; соціальне забезпечення; пошуку, збирання та розповсюдження необхідної для управління інтелектуальної інформації
- B. економічна; культурно-виховна; природоохоронна; охорони прав та свобод людини; охорони правопорядку; надання соціальних послуг населенню; контрольно-наглядова, законодавча
- C. підтримка миру; інформаційна; захист всіх форм власності; охорони прав та свобод людини; екологічна
- D. розвиток міждержавних відносин; охорони правопорядку; надання допомоги слаборозвинутим країнам

4. ЯКЕ ІЗ ЗАПРОПОНОВАНИХ ВИЗНАЧЕНЬ ВІРНО ХАРАКТЕРИЗУЄ ТАКУ ФОРМУ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ ДЕРЖАВИ ЯК КОНФЕДЕРАЦІЯ

- A. це такий спосіб організації адміністративно-територіальних одиниць держави, коли окремі частини не можуть володіти автономією, а існує єдина система центральних та місцевих органів влади, загальне законодавство, єдиний суд та громадянство
- B. це така форма державного (територіального) устрою, до складу якої входять декілька державних утворень, що володіють суверенітетом і мають як загальні законодавчі, виконавчі та судові органи, так і окремі для кожної з держав
- C. це примусово утворена, як правило через завоювання форма державного (територіального) устрою, яка складається з головної держави (метрополії) та її колоній
- D. це союз держав (не стійке, тимчасове утворення), який формується для досягнення певної мети, в межах якого для реалізації намічених завдань створено один чи декілька спільних органів, а у всіх інших питаннях держави-учасниці мають повну самостійність

5. НАЗВІТЬ ОЗНАКИ ОРГАНУ ДЕРЖАВИ

- A. від імені держави здійснює передбачені законом функції у відповідній сфері діяльності; має владні повноваження та відповідну компетенцію; утворюються у встановленому законом порядку; структурно складається із різного рівня посад державних службовців (управлінь, відділів тощо)
- B. характеризується певною структурою; володіє державним майном; встановлює правові зв'язки між службовцями
- C. здатність здійснювати управління в суспільстві в інтересах певної частини населення; можливість видавати загальнообов'язкові правила поведінки, збирати податки, робити позики, надавати кредити
- D. виступає безпосереднім проявом сутності держави; створює позитивні умови для організації і діяльності об'єднань громадян; здійснює нагляд та контроль за діяльністю цих об'єднань

6. НА ОСНОВІ ЯКИХ ПРИНЦИПІВ ДІЄ ДЕРЖАВНИЙ АПАРАТ УКРАЇНИ

- A. законності; плановості; єдності; реальності
- B. невідворотності покарання; взаємної відповідальності особи та держави; доцільності
- C. законності; науковості; гласності; розподілу влад; плановості; гуманізму
- D. соціальної справедливості; демократичного централізму; гласності; рівності всіх перед законом; доречності; тоталітаризму; підпорядкованості

7. ДО ОСНОВНИХ РИС ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ ВІДНОСЯТЬСЯ НАСТУПНІ

- A. суверенітет, територія, населення, апарат управління та примусу
- B. загальнодозволеність у відносинах особи з іншими суб'єктами, чітка визначеність повноважень держави
- C. верховенство і панування права, постійне утвердження суверенітету народу, розподіл державної влади, забезпечення реалізації, охорона та захист прав і свобод людини, взаємна відповідальність особи і держави
- D. територія, влада, спеціальний апарат примусу, зовнішні та внутрішні функції держави

8. МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВИ ТА ДЕРЖАВНИЙ АПАРАТ СПІВВІДНОСЯТЬСЯ ЯК

- A. загальне та ціле
- B. державний орган та державна установа
- C. ціле та частка
- D. державна установа та державне підприємство

9. ОДНІЄЮ З ОСНОВНИХ ІДЕЙ ТЕОРІЇ ЕЛІТ Є ТЕ, ЩО

- A. все суспільство однорідне
- B. суспільство розподіляється на меншість (правлячу) та більшість (та, що підкорюється)
- C. суспільство розподіляється на більшість (правлячу) та меншість (та, що підкорюється)
- D. верховенство і панування права, постійне утвердження суверенітету народу, розподіл державної влади,

10. ХТО БУВ АВТОРОМ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ ЗАГАЛЬНОГО БЛАГОДЕНСТВА

- A. Дж. Кейнс
- B. Р. Паунд
- C. Л. Петражицький
- D. Платон

ТЕМА 2. АСПЕКТИ СПІВВІДНОШЕННЯ ДЕРЖАВИ ТА ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ

11. В ЯКОМУ З ВАРІАНТІВ НАЙБІЛЬШ ПОВНО ВИЗНАЧЕНІ ЕЛЕМЕНТИ СКЛАДУ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ

- A. державні та суспільні організації; політичні відносини; державна влада; суб'єкти права
- B. суб'єкти політики; політичні відносини; функції держави; політичний режим; політичний процес; політична свідомість та політичні погляди; політична культура
- C. суб'єкти політики; політичні норми; політичні відносини; політичні функції; політичні погляди; політичний режим; політичний процес; політична свідомість; політична культура; зв'язки між цими елементами
- D. політичний процес; політичні норми; політична інтеграція суспільства; політичні

партії

12. ВИЗНАЧІТЬ НАЙБІЛЬШ ХАРАКТЕРНІ ВИДИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

- A. церковна, політична, економічна, законодавча
- B. економічна, законодавча, судова, військово-політична, екологічна
- C. духовна, організаційна, управлінська, тимчасова, президентська
- D. законодавча, виконавча, судова

13. ДЕРЖАВНА ВЛАДА ЦЕ

- A. публічні, вольові (панування — підкорення) відносини, що утворюються між суб'єктами політичної системи суспільства (у тому числі державою) на основі політичних і правових норм
- B. публічно-політичні, вольові (панування — підкорення) відносини, що утворюються між державним апаратом і суб'єктами політичної системи суспільства на підґрунті правових норм, зі спиранням, у разі потреби, на державний примус
- C. вольові відносини (панування — підкорення) між людьми з приводу організації їх спільної діяльності, вироблення та здійснення спільної для даного соціального колективу волі (інтересу)
- D. всі варіанти правильні

14. ЯКА З НИЖЧЕПОДАНИХ ВЛАД Є ЗА СВОЇМ ХАРАКТЕРОМ АПАРАТНОЮ

- A. державна
- B. політична
- C. сімейна
- D. соціальна

15. ДО ЗАСОБІВ ЗДІЙСНЕННЯ ВЛАДИ ВІДНОСЯТЬ

- A. авторитет
- B. переконання
- C. насильство
- D. усі варіанти правильні

16. ДО СУБ'ЄКТІВ ВЛАДИ НАЛЕЖАТЬ

- A. держава та її інститути
- B. політичні еліти і лідери
- C. політичні партії
- D. усі варіанти правильні

17. ДО ОБ'ЄКТІВ ВЛАДИ НАЛЕЖАТЬ

- A. територія
- B. суверенітет
- C. суспільство
- D. усі варіанти правильні

18. ЯК НАЗИВАЄТЬСЯ ВЛАСТИВІСТЬ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ЩО ПОЛЯГАЄ У ВИЗНАННІ (ПІДТРИМЦІ) СОЦІАЛЬНИМИ МАСАМИ ЦЬОЇ ВЛАДИ ТА У ЗДАТНОСТІ ВЛАДАРЮЮЧИХ ПЕРЕКОНАТИ ПІДВЛАДНИХ У СПРАВЕДЛИВОСТІ СВОЇХ РІШЕНЬ

- A. легітимність влади
- B. правомірність влади
- C. верховенство влади

D. легальність влади

19. ЩО Є ЦЕНТРАЛЬНИМ ЕЛЕМЕНТОМ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ СУСПІЛЬСТВА

- A. система політичних партій
- B. держава
- C. профспілки
- D. людина

ТЕМА 3. ПРАВО ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНЕ ЯВИЩЕ РОЗВИТКУ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

20. ДО ЯКОГО З ВИДІВ ФОРМ (ДЖЕРЕЛ) ПРАВА ПІДХОДИТЬ НАСТУПНЕ ВИЗНАЧЕННЯ – ЦЕ ЗАГАЛЬНЕ ПРАВИЛО ПОВЕДІНКИ, ЩО ІСТОРИЧНО СКЛАЛОСЯ В СУСПІЛЬСТВІ І ЯКОМУ ДЕРЖАВОЮ БУЛО НАДАНО ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ЗНАЧЕННЯ

- A. закон, указ
- B. правовий звичай, мораль, нормативно-правовий акт
- C. судовий (адміністративний) прецедент
- D. правовий звичай

21. ВИЗНАЧІТЬ СУБ'ЄКТІВ ПРАВОТВОРЧОСТІ

- A. трудові колективи; громадські організації; державні комітети; відомства; політичні партії
- B. апарат держави; спільноти; громадські організації, наукові установи; індивіди
- C. Верховна Рада України; Президент; Кабінет Міністрів України; народ
- D. державні органи; громадські організації; політичні партії; народ

22. НАЗВІТЬ ЕТАПИ ЗАКОНОДАВЧОГО ПРОЦЕСУ

- A. підготовчий етап; етап прийняття правового акту; стадія застосування акту
- B. підготовка та обговорення проекту нормативного акту; прийняття проекту нормативного акту (набрання чинності) та оприлюднення в офіційних джерелах
- C. стадія прийняття рішення про необхідність підготовки нормативного акту; розгляд проекту у правотворчому органі; прийняття нормативно-правового акту
- D. аналіз фактичних обставин справи; вибір та аналіз правової норми; тлумачення норми права; винесення рішення по справі; контроль за виконанням прийнятого рішення

23. ОСНОВНИМИ СУЧАСНИМИ КОНЦЕПЦІЯМИ ПРАВА Є

- A. позитивізм, нормативізм, соціологічна юриспруденція
- B. теорія права Кельзена, теорія природного права, нормативізм, екзистенціоналізм
- C. теорія технократії, етатизму, психологічна школа права
- D. етатизму, юс натуралізму, конвергенції

24. В ЯКІЙ СУЧАСНІЙ ПРАВОВІЙ КОНЦЕПЦІЇ СТВЕРДЖУЄТЬСЯ, ЩО ПРАВО – ЦЕ СУКУПНІСТЬ МАТЕРІАЛІЗОВАНИХ ПРАВОВИХ НОРМ, ПРИЙНЯТИХ ДЕРЖАВОЮ

- A. в теорії природного права
- B. в теорії солідаризму
- C. в теорії позитивного права
- D. в концепціях відродженого природного права

25. ТВОРЦЕМ НАЙБІЛЬШ ЧІТКОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ ПРАВА БУВ

- A. О. Шпенглер
- B. Г. Гегель
- C. Л.І.Петражицький

D. усі варіанти вірні

26. ЯКОМУ ПОНЯТТЮ НАЛЕЖИТЬ НАСТУПНЕ ВИЗНАЧЕННЯ: «ГОЛОВНА, ВНУТРІШНЯ, ВІДНОСНО СТІЙКА ЯКІСНА ОСНОВА ПРАВА, ЯКА ВИРАЖАЄ ЙОГО ІСТИННУ ПРИРОДУ ТА ПРИЗНАЧЕННЯ В СУСПІЛЬСТВІ»

- A. функція права
- B. цінність права
- C. сутність права
- D. всі варіанти вірні

27. ВКАЖІТЬ, ПРЕДСТАВНИКАМИ ЯКОЇ ШКОЛИ ПРАВА ОСТАННЄ РОЗГЛЯДАЛОСЯ ТА ДОСЛІДЖУВАЛОСЯ У «ЧИСТОМУ ВИГЛЯДІ», ПОЗА ЗВ'ЯЗКІВ ІЗ ПОЛІТИЧНИМИ, МОРАЛЬНИМИ ТА ІНШИМИ ОЦІНКАМИ

- A. соціологічна школа права
- B. історична школа права
- C. нормативістська школа права
- D. матеріалістична школа права

28. ПРАВОРОЗУМІННЯ – ЦЕ

- A. тлумачення права
- B. наукова категорія, яка виражає процес та результат цілеспрямованої діяльності свідомості людини, що складається з розуміння права, його сприйняття та відношення до нього як до діючого та бажаного
- C. поняття, яке розкриває офіційну державну доктрину правової ідеології, яка лежить в основі державного розвитку
- D. наукова категорія, що виражає правоутворення на основі суб'єктивних поглядів учасників суспільного спілкування

29. ВКАЖІТЬ, ЯКОМУ З НИЖЧЕПОДАНИХ ПОНЯТЬ ВІДПОВІДАЄ НАСТУПНЕ ВИЗНАЧЕННЯ: «...ЦЕ АКТ-ДОКУМЕНТ, ЩО МІСТИТЬ КОНЦЕПТУАЛЬНО ОФОРМЛЕНІ ПРАВОВІ ІДЕЇ, ПРИНЦИПИ, РОЗРОБЛЕНІ ВЧЕНИМИ З МЕТОЮ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА, УСВІДОМЛЕНІ СУСПІЛЬСТВОМ І ВИЗНАНІ ДЕРЖАВОЮ ЯК ОБОВ'ЯЗКОВІ»

- A. проект нормативно-правового акта
- B. концепція праворозуміння
- C. школа права
- D. правова доктрина

ТЕМА 4. ВНУТРІШНЯ БУДОВА ПРАВА УКРАЇНИ ТА ЗОВНІШНЯ ФОРМА ЙОГО ПРОЯВУ

30. ЯКІ ВИ ЗНАЄТЕ ОСНОВНІ РИСИ СИСТЕМИ ПРАВА

- A. диференціація всіх норм права по галузях, підгалузях та інститутах права; сукупність правових норм, що групуються залежно від воля законодавця
- B. справедливість норм права; виховує суб'єктів права; містить у собі сутність права
- C. єдність та узгодженість норм права; розподіл всіх правових норм на галузі, підгалузі та інститути; об'єктивний характер побудови системи права
- D. містить інформацію про можливі рамки поведінки суб'єктів права; доводить до суб'єктів волю законодавця; складається з узгоджених між собою норм права

31. ЯКІ ОЗНАКИ ПІДХОДЯТЬ ДЛЯ ХАРАКТЕРИСТИКИ НОРМИ ПРАВА

- A. загальнообов'язковість; встановлюються та забезпечуються державою; мають зовнішню форму виразу в текстах нормативно-правових актів; є однаковим масштабом поведінки людей в суспільстві
- B. об'єднуються у систему; представляють певну модель поведінки; виникають в період формування державної організації суспільства; мають зовнішню форму виразу
- C. характеризуються наявністю у сторін суб'єктивних прав та юридичних обов'язків; носять вольовий характер; містять обов'язок держави забезпечити фізичній особі реалізацію суб'єктивних прав
- D. соціальна значущість; здатність потягти юридичні наслідки; регулює певні сторони спілкування людей; визначають міру вини особи, яка їх порушила

32. ВКАЖІТЬ, ЯК КЛАСИФІКУЮТЬСЯ НОРМИ ПРАВА ЗАЛЕЖНО ВІД ДІЇ У ПРОСТОРИ

- A. імперативні, диспозитивні, забороняючі
- B. постійні і тимчасові
- C. загальні і місцеві
- D. заохочувальні і рекомендаційні

33. ВИЗНАЧІТЬ, ЯКЕ З ПОДАНИХ ТВЕРДЖЕНЬ НЕВІРНЕ

- A. норма права – це правило поведінки регулятивного характеру
- B. норма права – це формально-визначене правило поведінки
- C. норма права – це правило поведінки, яке охороняється силою суспільної думки та внутрішнім переконанням
- D. норма права – це правило поведінки, що забезпечується всіма заходами державного впливу аж до примусу

34. ВКАЖІТЬ, ЯКЕ З НИЖЧЕПОДАНИХ ВИЗНАЧЕНЬ ХАРАКТЕРИЗУЄ ПОНЯТТЯ «САНКЦІЯ ПРАВОВОЇ НОРМИ»

- A. частина норми права, що встановлює правила поведінки
- B. частина норми права, що визначає правові наслідки невиконання норми права
- C. частина норми права, яка визначає певні спростовні припущення
- D. частина норми права, що визначає обставини, за яких норма починає діяти

35. ВКАЖІТЬ, ЯКІ БУВАЮТЬ СПОСОБИ ВИКЛАДЕННЯ НОРМ ПРАВА У СТАТТЯХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ЗАЛЕЖНО ВІД ПОВНОТИ ЇХ ВИКЛАДЕННЯ

- A. абстрактний і конкретний
- B. прямий і казуїстичний
- C. матеріальний і процесуальний
- D. повний, відсильний і бланкетний

36. ПІДБЕРІТЬ НАЛЕЖНЕ ПОНЯТТЯ ДО ДАНОГО ВИЗНАЧЕННЯ: «ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ, ФОРМАЛЬНО ВИЗНАЧЕНЕ, СТРУКТУРНО-ОРГАНІЗОВАНЕ, ДЕРЖАВНО ВЛАДНЕ ВЕЛІННЯ, ЯКЕ РЕГУЛЮЄ СУСПІЛЬНІ ВІДНОСИНИ»

- A. традиції
- B. юридична норма
- C. корпоративна норма
- D. звичай

37. НАЗВІТЬ ЕЛЕМЕНТ ПРАВОВОЇ НОРМИ, ЯКИЙ ЗАКРІПЛЮЄ ПРАВИЛО ПОВЕДІНКИ ШЛЯХОМ НАДАННЯ ПРАВА ТА ПОКЛАДАННЯ ЮРИДИЧНОГО ОБОВ'ЯЗКУ

- A. санкція
- B. диспозиція

- C. гіпотеза
- D. гіпотенуза

38. ЯКІ З ПЕРЕЛІЧЕНИХ НОРМ ПОДІЛЯЮТЬСЯ НА ТЕХНІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ

- A. соціальні
- B. суспільні
- C. соціалістичні
- D. правові

ТЕМА 5. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

39. НАЗВІТЬ ПРИНЦИПИ ЗАКОННОСТІ

- A. інтернаціоналізму; науковості; взаємної відповідальності держави та особи; гуманізм
- B. верховенство закону; доцільність; невідворотність покарання
- C. дотримання всіх законів держави; презумпція невинності; плановість; рівності всіх перед законом
- D. верховенства закону; єдність законності; зв'язку законності та культури; невідворотності покарання; реальності

40. ЯКІ ЕЛЕМЕНТИ СКЛАДАЮТЬ СТРУКТУРУ ПРАВОСВІДОМОСТІ

- A. правова ідеологія; правова психологія; правова культура; правове виховання
- B. правові ідеї; правові теорії; правові поняття; правові категорії
- C. правова ідеологія; правова психологія
- D. правові принципи; правові почуття; правові знання; юридична практика

41. ЯКЕ ПОНЯТТЯ ВІДПОВІДАЄ ВИЗНАЧЕННЮ «ЦЕ ГЛИБОКЕ ЗНАННЯ І РОЗУМІННЯ ПРАВА, ВИСОКОСВІДОМЕ ВИКОНАННЯ ЙОГО ВИМОГ ЯК УСВІДОМЛЕНОЇ НЕОБХІДНОСТІ І ВНУТРІШНЬОЇ ПЕРЕКОНАНОСТІ»

- A. правосвідомість
- B. правова культура
- C. праворозуміння
- D. юридична відповідальність

42. З ЯКИХ ЕЛЕМЕНТІВ СКЛАДАЄТЬСЯ МЕХАНІЗМ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

- A. правовідносини; норми права
- B. норма права; законність; правове виховання; правова культура; юридична відповідальність
- C. норма права; юридичні факти; правовідносини; акти реалізації суб'єктивних прав та юридичних обов'язків
- D. юридичний факт; правопорядок; юридична техніка; система права

43. В ЧОМУ ПОЛЯГАЮТЬ ВІДМІННОСТІ МІЖ ПРАВОВИМ РЕГУЛЮВАННЯМ І ПРАВОВИМ ВПЛИВОМ

- A. предмет правового впливу об'ємніше (ширше) предмета правового регулювання
- B. у правовому впливі не завжди є точний юридичний захід, а у правовому регулюванні він є обов'язковим
- C. у правовому регулюванні право реалізується через його механізм — систему правових засобів і форм, а правовий вплив здійснюється за допомогою системи неюридичних засобів
- D. всі відповіді є вірними

44. ПОКЛАДАННЯ НА ОСОБУ ОBOB'ЯЗКУ АКТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ - ЦЕ ТАКИЙ СПОСІБ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЯК

- A. зобов'язування
- B. надання дозволу
- C. рекомендація
- D. заборона

45. ТИПИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОДІЛЯЮТЬСЯ НА

- A. загальнодозвільний та спеціально-дозвільний типи
- B. дозволи, заборони, зобов'язання
- C. дозволи і рекомендації
- D. заборони та зобов'язування

46. СИСТЕМА ЗАСОБІВ, ПРАВИЛ І ПРИЙОМІВ ПІДГОТОВКИ КОМПЕТЕНТНИМИ ОРГАНАМИ ЮРИДИЧНИХ АКТІВ – ЦЕ ...

- A. юридична термінологія
- B. юридична колізія
- C. юридична техніка
- D. правотворчість

47. СУКУПНІСТЬ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН, ЯКУ МОЖНА І НЕОБХІДНО ВПОРЯДКУВАТИ ЗА ДОПОМОГОЮ ПРАВА І ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ

- A. напрям правового регулювання
- B. сфера правового регулювання
- C. межі правового регулювання
- D. види правового регулювання

ТЕМА 6. ЕВОЛЮЦІЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

48. ЯКІ З НАВЕДЕНИХ ЕЛЕМЕНТІВ СКЛАДАЮТЬ ПРАВОВУ СИСТЕМУ

- A. система права; система законодавства; правова культура; правотворчість; правореалізація
- B. юридичні терміни; правова сім'я; юридичний факт; акт застосування норм права
- C. правові принципи; юридичні установи, організації; апарат держави; юридична техніка; юридична практика, гіпотеза
- D. норми права; правова політика; правосвідомість; правовідносини

49. ПРАВОВА СИСТЕМА ЦЕ

- A. це цілісний комплекс правових явищ, який зумовлений об'єктивними закономірностями розвитку суспільства, усвідомлений та постійно відтворюваний людьми та їх організаціями (державою) і який використовується ними для досягнення своїх цілей
- B. сукупність правових явищ в межах держави
- C. внутрішня структура права, що представляє собою сукупність усіх упорядкованих певним чином правових норм та їх розподіл на галузі, підгалузі та інститути права
- D. система загальнообов'язкових формально визначених правил поведінки, що встановлюються або санкціонуються державою з метою регулювання суспільних відносин

50. ВКАЖІТЬ, ЯКІ З НИЖЧЕПОДАНИХ РУКОПИСІВ НЕ Є ДЖЕРЕЛАМИ МУСУЛЬМАНСЬКОГО ПРАВА

- A. Коран
- B. Кияс
- C. Іджма
- D. Веди

51. ІЗ НИЖЧЕПОДАНИХ ОЗНАК ВИДІЛІТЬ ТУ, ЩО ХАРАКТЕРНА ДЛЯ РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ПРАВОВОЇ СІМ'Ї

- A. єдина, ієрархічно вибудована система джерел писаного права, домінуюче місце в якій займає нормативний акт
- B. відсутній класичний поділ права на приватне і публічне
- C. нормативні акти мають другорядне значення
- D. особливе місце в системі джерел права займають праці вчених-юристів

52. ЯКІ ХАРАКТЕРНІ РИСИ СІМ'Ї ЗАГАЛЬНОГО ПРАВА

- A. основне джерело права – доктрина
- B. рецепція (сприйняття) римського права
- C. за судовими органами визнається право на правотворчість
- D. всі варіанти правильні

53. ДО ЯКОЇ ПРАВОВОЇ СІМ'Ї НАБЛИЖЕНЕ УКРАЇНСЬКЕ ПРАВО ЗА ХАРАКТЕРОМ ДОМІНУЮЧИХ ДЖЕРЕЛ

- A. до релігійно-традиційної правової сім'ї
- B. до континентальної правової сім'ї
- C. до англо-американської правової сім'ї
- D. не можна віднести до жодної з вказаних правових сімей

54. ОСНОВНЕ ДЖЕРЕЛО ПРАВА АНГЛОСАКСОНСЬКОЇ ПРАВОВОЇ СІМ'Ї ЦЕ...

- A. нормативно-правовий акт
- B. правова доктрина
- C. правовий звичай
- D. судовий прецедент

55. КРИТЕРІЯМИ КЛАСИФІКАЦІЇ ПРАВОВИХ СИСТЕМ СВІТУ Є

- A. спільність історичних коренів, юридичного джерела права, принципів регулювання, національність
- B. структура права, особливості джерел права, місце та роль права у житті суспільства і держави, особливості юридичної техніки, принципи й основи формування та функціонування права
- C. суб'єкти правової системи, об'єкти, принципи, умови розвитку
- D. історична традиція, філософія розвитку систем права та законодавства, механізм правового регулювання, правова свідомість та правопорядок

56. МУСУЛЬМАНСЬКЕ ПРАВО – ЦЕ ...

- A. сукупність підтримуваних державою релігійних, моральних і правових норм, що склалися на основі ісламу, у тлумаченні вчених-богословів і правознавців
- B. сукупність національно-правових систем держав, що мають спільні риси, які виявляються в єдності закономірностей і тенденцій розвитку на основі релігійної норми, норми-звичаю, норми-традиції як основних джерел права
- C. сукупність моральних норм, що склалися на основі ісламу
- D. сукупність Законів Шаріату

57. ЯКА КАТЕГОРІЯ СЛУГУЄ ДЛЯ ПОЗНАЧЕННЯ ВІДНОСНОЇ ЄДНОСТІ ПРАВОВИХ СИСТЕМ, ЯКІ МАЮТЬ СХОЖІ ЮРИДИЧНІ ОЗНАКИ, ТА ВІДОБРАЖАЄ ТІ ОСОБЛИВОСТІ ВКАЗАНИХ СИСТЕМ, ЯКІ ОБУМОВЛЕНІ СХОЖІСТЬ ІХ КОНКРЕТНО-ІСТОРИЧНОГО РОЗВИТКУ: СТРУКТУРИ, ДЖЕРЕЛ, ПРОВІДНИХ ІНСТИТУТІВ ТА ГАЛУЗЕЙ, ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ

- A. національна правова система
- B. група правових систем
- C. правова сім'я
- D. джерела права

ТЕМА 7. ДИНАМІЧНІ ПРОЦЕСИ У ПРАВІ

58. З ЯКИХ СТАДІЙ СКЛАДАЄТЬСЯ ПРАВОЗАСТОСОВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

- A. аналіз фактичних обставин справи; вибір та аналіз правової норми; тлумачення норми права; винесення рішення по справі; втілення прийнятого рішення у життя
- B. законодавча ініціатива; обговорення проекту законодавчим органом; прийняття проекту; опублікування нормативного акту
- C. вибір правової норми; тлумачення правової норми; винесення рішення по справі
- D. юридичний факт; прийняття нормативно-правового акту; застосування положень цього акту для вирішення обставин справи

59. ДО НОРМАТИВНОГО ТЛУМАЧЕННЯ ВІДНОСЯТЬСЯ

- A. легальне, аутентичне, казуальне
- B. вирок суду
- C. системне, логічне, граматичне
- D. аутентичне, легальне

60. ЯКЕ З ВИЗНАЧЕНЬ ДАЄ ХАРАКТЕРИСТИКУ ТАКІЙ ФОРМІ РЕАЛІЗАЦІЇ НОРМ ПРАВА ЯК ВИКОРИСТАННЯ

- A. форма реалізації норм права, яка полягає в пасивній поведінці учасників суспільних відносин, тобто вона виражається в утриманні від активних дій і як правило здійснюється добровільно
- B. форма реалізації норм права, яка полягає в активній поведінці суб'єктів, що здійснюється ними незалежно від їх власного бажання оскільки необхідно виконати юридичні обов'язки, передбачені нормами права
- C. форма реалізації норм права, яка полягає в здійсненні суб'єктами своїх прав, вона полягає в активній поведінці учасників суспільних відносин, що здійснюється за їх власним бажанням
- D. це вид діяльності, який здійснюється компетентними органами, що наділені державно-владними повноваженнями; діяльність, що здійснюється за власним бажанням

61. З ЯКИХ ЕЛЕМЕНТІВ СКЛАДАЮТЬСЯ ПРАВОВІДНОСИНИ

- A. суб'єкти, об'єкти; зміст
- B. суб'єкти, суб'єктивні права та юридичні обов'язки, юридична відповідальність
- C. суб'єкти, матеріальні та духовні блага, дія чи бездіяльність суб'єктів
- D. суб'єктивні права, об'єкти, суб'єкти

62. ВИМОГАМИ ПРАВИЛЬНОГО ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ПРАВА Є

- A. законність, обґрунтованість, доцільність, справедливість
- B. законність, обумовленість, демократичність, професіоналізм
- C. обґрунтованість, справедливість

D. обґрунтованість, справедливість, законність

63. ВКАЖІТЬ З ЯКИХ АСПЕКТІВ СКЛАДАЄТЬСЯ ПРОЦЕС ТЛУМАЧЕННЯ НОРМ ПРАВА

- A. розуміння і застосування норм права
- B. з'ясування і розуміння норм права
- C. застосування і роз'яснення норм права
- D. з'ясування і роз'яснення норм права

64. ВКАЖІТЬ ВИДИ НЕОФІЦІЙНОГО ТЛУМАЧЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

- A. доктринальне, професійно-правове, компетентно-неправове, повсякденне
- B. автентичне, делеговане, офіційне
- C. буквальне, розширювальне, обмежувальне
- D. спеціальне, легальне, філологічне

65. СУКУПНІСТЬ МОВНИХ ЗАСОБІВ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ДЛЯ КЛАСИЧНОГО ТА ГРАМАТИЧНОГО АНАЛІЗУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ПРИПISУ З МЕТОЮ ВСТАНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ОБ'ЄКТИВОВАНОЇ У НЬОМУ НОРМИ ПРАВА

- A. спосіб історичного тлумачення
- B. спосіб логічного тлумачення
- C. спосіб систематичного тлумачення
- D. спосіб філологічного тлумачення

66. У ЯКІЙ ВІДПОВІДІ ПРАВИЛЬНО ВКАЗАНИЙ ВИД ТЛУМАЧЕННЯ ЗА ОБСЯГОМ

- A. цільове тлумачення
- B. буквальне тлумачення
- C. казуальне тлумачення
- D. систематичне тлумачення

ТЕМА 8. ПОВЕДІНКА ОСОБИ ТА ЇЇ ЮРИДИЧНІ НАСЛІДКИ

67. ЯКІ ВИ ЗНАЄТЕ ОЗНАКИ ПРАВОВОЇ ПОВЕДІНКИ

- A. виникає на підставі норм права; характеризується наявністю у суб'єкта прав та обов'язків; має вольовий характер; тягне юридичну відповідальність
- B. соціальна значущість; обумовлена правом; здатність тягти юридичні наслідки; знаходиться під контролем свідомості та волі людини; за характером може проявлятися у формі правомірної або протиправної поведінки
- C. підконтрольність державі; бажаність та допустимість такої поведінки; регулюється нормам права
- D. контролюється волею людини; тягне за собою юридичні наслідки; відображає внутрішній стан особи; здійснюється юристами фахівцями

68. ЯКІ ІСНУЮТЬ ПІДСТАВИ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

- A. наявність факту правопорушення
- B. наявність правової норми, що порушується; наявність факту правопорушення; наявність відповідного правозастосовчого акту
- C. виявлення задуму здійснити правопорушення; наявність правової норми, що захищає певні суспільні відносини; винесення правозастосовчого акту
- D. порушення прав людини; накладення на правопорушника обов'язку притерпіти певні негативні наслідки за своє протиправне діяння; наявність статті, що передбачає відповідальність

69. ВИДАМИ ПРАВОМІРНОЇ ПОВЕДІНКИ ЗА СУБ'ЄКТИВНОЮ СТОРОНОЮ Є

- A. соціально активна, під страхом юридичної відповідальності
- B. навмисна та з необережності
- C. соціально-активна, звичайна, конформна, маргінальна
- D. активна, пасивна

70. ОЗНАКАМИ ПРАВОПОРУШЕННЯ ВИСТУПАЮТЬ

- A. правомірність, деліктоздатність, юридична відповідальність, покарання
- B. деліктоздатність суб'єкта, його вина, діяння у формі дії чи бездіяльності, спричинена шкода суспільству, порушення вимог правової норми, юридична відповідальність
- C. правоздатність та деліктоздатність суб'єкта, наявність складу правопорушення
- D. Суб'єкт, об'єкт, суб'єктивна сторона, об'єктивна сторона

71. СТРУКТУРНИМИ ЕЛЕМЕНТАМИ СКЛАДУ ПРАВОПОРУШЕННЯ Є

- A. суб'єктивні ознаки, об'єктивні ознаки, зміст
- B. суб'єкт, об'єкт, фактичний зміст, юридичний зміст
- C. суб'єкт, суб'єктивна сторона, об'єкт, об'єктивна сторона
- D. фактичний зміст, юридичний зміст

72. ЗЛОЧИН ТА ПРАВОПОРУШЕННЯ СПІВВІДНОСЯТЬСЯ ЯК

- A. ціле та частка
- B. частка та ціле
- C. тотожні поняття
- D. протилежні поняття

73. ВКАЖІТЬ ПРИНЦИПИ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

- A. законність, невідворотність і своєчасність відповідальності, недопустимість подвійності відповідальності за одне правопорушення
- B. законність, професіоналізм, компетентність суду, врахування методів примусу
- C. законність, невідворотність і своєчасність відповідальності, недопустимість потрійності відповідальності за одне правопорушення,
- D. регламентованість, обґрунтованість, доцільність, врахування методів примусу

74. ОСНОВНИМИ ВИДАМИ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ Є

- A. караність, відповідальність за правопорушення, а не за намір його вчинити, законність
- B. кримінальна, адміністративна, дисциплінарна, маргінальна
- C. цивільно-правова, конституційна, міжнародна
- D. Ретроспективна, позитивна, полікратична, сегментарна

75. ПРАВОВИЙ СТИМУЛ – ЦЕ...

- A. правове стримування протизаконного діяння, що створює умови для задоволення інтересів контрсуб'єкта і громадських інтересів в охороні та захисті; це встановлені в праві кордонів, в межах яких особи повинні діяти, це виключення певних можливостей у їх діяльності
- B. правове спонукання до законослухняної поведінки, що створює для задоволення власних інтересів суб'єкта режим сприяння
- C. правомірне полегшення положення суб'єкта, що дозволяє йому повніше задовольнити свої інтереси і що виражається як у наданні додаткових, особливих прав (переваг), так і у звільненні від обов'язків
- D. особливі пільги та привілеї, переважно пов'язані із звільненням конкретно встановлених в нормах міжнародного права, Конституції і законах осіб від

певних обов'язків і відповідальності, які покликані забезпечувати виконання ними відповідних функцій

БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ

X

У завданнях правильну відповідь позначаєте тільки

А Б В Г

А Б В Г

А Б В Г

1 ☐ ☐ ☐ ☐

26 ☐ ☐ ☐ ☐

51 ☐ ☐ ☐ ☐

2 ☐ ☐ ☐ ☐

27 ☐ ☐ ☐ ☐

52 ☐ ☐ ☐ ☐

3 ☐ ☐ ☐ ☐

28 ☐ ☐ ☐ ☐

53 ☐ ☐ ☐ ☐

4 ☐ ☐ ☐ ☐

29 ☐ ☐ ☐ ☐

54 ☐ ☐ ☐ ☐

5 ☐ ☐ ☐ ☐

30 ☐ ☐ ☐ ☐

55 ☐ ☐ ☐ ☐

6 ☐ ☐ ☐ ☐

31 ☐ ☐ ☐ ☐

56 ☐ ☐ ☐ ☐

7 ☐ ☐ ☐ ☐

32 ☐ ☐ ☐ ☐

57 ☐ ☐ ☐ ☐

8 ☐ ☐ ☐ ☐

33 ☐ ☐ ☐ ☐

58 ☐ ☐ ☐ ☐

9 ☐ ☐ ☐ ☐

34 ☐ ☐ ☐ ☐

59 ☐ ☐ ☐ ☐

10 ☐ ☐ ☐ ☐

35 ☐ ☐ ☐ ☐

60 ☐ ☐ ☐ ☐

11 ☐ ☐ ☐ ☐

36 ☐ ☐ ☐ ☐

61 ☐ ☐ ☐ ☐

12 ☐ ☐ ☐ ☐

37 ☐ ☐ ☐ ☐

62 ☐ ☐ ☐ ☐

13 ☐ ☐ ☐ ☐

38 ☐ ☐ ☐ ☐

63 ☐ ☐ ☐ ☐

14 ☐ ☐ ☐ ☐

39 ☐ ☐ ☐ ☐

64 ☐ ☐ ☐ ☐

15 ☐ ☐ ☐ ☐

40 ☐ ☐ ☐ ☐

65 ☐ ☐ ☐ ☐

16 ☐ ☐ ☐ ☐

41 ☐ ☐ ☐ ☐

66 ☐ ☐ ☐ ☐

17 ☐ ☐ ☐ ☐

42 ☐ ☐ ☐ ☐

67 ☐ ☐ ☐ ☐

18 ☐ ☐ ☐ ☐

43 ☐ ☐ ☐ ☐

68 ☐ ☐ ☐ ☐

19 ☐ ☐ ☐ ☐

44 ☐ ☐ ☐ ☐

69 ☐ ☐ ☐ ☐

20 ☐ ☐ ☐ ☐

45 ☐ ☐ ☐ ☐

70 ☐ ☐ ☐ ☐

21 ☐ ☐ ☐ ☐

46 ☐ ☐ ☐ ☐

71 ☐ ☐ ☐ ☐

22 ☐ ☐ ☐ ☐

47 ☐ ☐ ☐ ☐

72 ☐ ☐ ☐ ☐

23 ☐ ☐ ☐ ☐

48 ☐ ☐ ☐ ☐

73 ☐ ☐ ☐ ☐

24				
25				

49				
50				

74				
75				

ПЕРЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Основні сучасні підходи до розуміння держави.
2. Соціодинаміка державного устрою та проблеми державного суверенітету.
3. Функції сучасної української держави.
4. Механізм держави в умовах реформування.
5. Напрями удосконалення діяльності державного апарату.
6. Взаємна відповідальність особи і держави.
7. Соціальна правова держава: причини, умови та шляхи формування.
8. Держава та громадянське суспільство: аспекти співвідношення.
9. Політична система суспільства та її трансформація в епоху глобалізації.
10. Особистість в політичній системі суспільства.
11. Співвідношення політичної, економічної та духовної систем.
12. Характеристика елементів політичної системи суспільства.
13. Місце та роль держави в політичній системі суспільства.
14. Влада в демократичній державі.
15. Влада та право.
16. Концепції обмеження державної влади.
17. Політичний конфлікт: політико-правова характеристика.
18. Підходи до праворозуміння в сучасній юридичній науці.
19. Соціальна цінність права, його сутність та зміст.
20. Фундаментальні правові цінності сучасного суспільства.
21. Взаємозв'язок та взаємовплив права, економіки та політики.
22. Правотворча діяльність суб'єктів права.
23. Механізм правоутворення та його відмінність від категорій формулювання права, правотворчість, законодавчий процес.
24. Система джерел права сучасності.
25. Співвідношення форм та джерел права.
26. Система права та система законодавства: єдність та розбіжності.
27. Причини розбіжності деяких галузей права та галузей законодавства.
28. Систематизація та уніфікація українського законодавства: принципи та процедури.
29. Юридична сила нормативно-правових актів.
30. Аспекти співвідношення права та закону.
31. Наступність та запозиченість в праві. Правова аккультурація.
32. Види елементів права за структурою та їх характеристика.
33. Норми права в системі соціонормативного регулювання.
34. Особливості структури норми права та способи її викладення в статтях нормативно-правових актів.
35. Норми національного та міжнародного права: взаємовплив та взаємозалежність.

36. Правовий вплив на суспільні відносини.
37. Предмет, методи, способи, типи, сфери, напрями, межі та стадії правового регулювання.
38. Шляхи підвищення ефективності правового регулювання.
39. Правові та неправові форми діяльності держави як засіб функціонування механізму правового регулювання.
40. Характеристика складових елементів механізму правового регулювання.
41. Особливості механізму процесуального регулювання.
42. Юридична діяльність, юридичний процес та юридична справа.
43. Конфліктна юридична діяльність.
44. Теоретико-методологічні засади формування та розвитку правової системи.
45. Структура правової системи та характеристика її елементів.
46. Правова та економічна системи суспільства: аспекти взаємовпливу.
47. Трансформація правової системи в період глобалізації.
48. Поняття та типологія правових систем сучасності. Критерії їх класифікації.
49. Правова система, система права та правова сім'я: аспекти співвідношення.
50. Правова політика: поняття, форми реалізації, пріоритети.
51. Загальнотеоретичні основи формування європейської правової системи.
52. Юридична компаративістика як наука та її місце в системі юридичних наук.
53. Юридичний факт в системі правовідносин.
54. Ефективність дії норм права в сучасній Україні.
55. Форми реалізації права та механізми їх здійснення.
56. Механізм правозастосування та його вплив на суспільство.
57. Проблеми тлумачення норм права.
58. Правові презумпції та правові преюдиції: поняття, ознаки.
59. Правові аксіоми та правові фікції: поняття, ознаки.
60. Юридичні колізії та способи їх подолання.
61. Прогалини в законодавстві та шляхи їх усунення на сучасному етапі розвитку права.
62. Інтерпретаційні акти: поняття, ознаки, види.
63. Сучасна концепція правової поведінки особи.
64. Державний контроль над злочинністю та профілактика правопорушень.
65. Підстави притягнення, звільнення та які виключають юридичну відповідальність.
66. Державно-правовий примус та юридична відповідальність як різновид соціальної відповідальності.
67. Пільги, заохочення, стимули та обмеження в праві.
68. Юридичний конфлікт та його профілактика..
69. Правові засоби: поняття, ознаки та зміст.
70. Правовий нігілізм та правовий ідеалізм: аспекти співвідношення.
71. Правовий консенсус та правовий популізм.

ІХ. Рекомендовані джерела інформації

Базові:

1. Актуальні проблеми теорії держави та права : [навчальний посібник] / [Є. В. Білозьоров, Є. О. Гіда, А. М. Завальний та ін.] ; за заг. ред. Є.О. Гіди. - К.: ФОП О. С. Ліпкан, 2010. - 322 с.
2. Актуальні проблеми теорії держави та права [Текст] : навч. посіб. Ч. 1. 3. Актуальні проблеми теорії держави / С. М. Тимченко, С. К. Бостан, С. М. Легуша [та ін.]. - 2-ге вид., стер. - К. : КНТ, 2008. - 286 с.
3. Білозьоров Є. В. Правозахисна функція держави: сутність та механізм здійснення в Україні : [монографія] / Є. В. Білозьоров, В. І. Вишковська. – К. : ФОП Кандиба Т. П., 2015. – 168 с.
4. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. Київ : Ваіте, 2015. 392 с. Рабінович П. М. Основи теорії та філософії права: Навч. посібник. Львів : Медицина і право, 2021. 256 с.
5. Машков А. Проблеми теорії держави і права: співвідношення та межі.- Київ:К.І.С.,2011 .- 344 с.
6. Каткова Т. Г. Теорія держави і права: навч. посіб. у визнач. і табл. Харків: Право, 2014. 94 с.
7. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 268 с.
8. Гусарев С. Д. Теорія права і держави : навч. посіб. / С. Д. Гусарев, А. Ю. Олійник, О. Л. Слюсаренко. К. : Правова єдність, 2008. 270 с.
9. Дідич Т. О. Правоутворення в Україні: теоретико-правові та практичні аспекти : Монографія. К. : Видавництво Ліра-К, 2018. 492 с.
10. Енциклопедія міжнародного права: У 3 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко, В. Н. Денисов (співголови) та ін.; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Т.№.3 М – Я. Київ: Академперіодика. 2019. 992 с.
11. Загальна теорія права : підручник / [О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін.] ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2020. 568 с.
12. Кириченко В. М., Кириченко Ю. В., Соколенко Ю. М. Політикоправова система України : підручник / за загальною редакцією В. М. Кириченка. Київ: Центр учбової літератури 2019. 304 с.
13. Крестовська Н. М., Матвєєва Л. Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести: підручник. 2-ге вид., випр. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 584 с.
14. Крижановська О. В. Інституційні засади правопорядку: загальнотеоретичне дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2018. 20 с.
15. Кучук А. М. Основи теорії правового поліцентризму : монограф. / А. М. Кучук. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. 312 с.
16. Макаренко Л. О. Правова культура: теоретико-методологічні основи дослідження: монографія. Київ: Парлам. вид-во, 2019. 576 с.

17. Макушев П. В., Хрідочкін А. В. Теорія правозастосування : навчальний посібник / П. В. Макушев, А. В. Хрідочкін. Дніпро : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 360 с.
18. Малишев Б. В. Застосування норм права: навч. посібн. / Б. В. Малишев, О. В. Москалюк. За ред. Б. В. Малишева. К.: Реферат, 2010. 260 с.
19. Подорожна Т. С. Правовий порядок: теоретико-методологічні засади конституціоналізації: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2017. 43 с.
20. Правозастосування : навч. посіб. / О. А. Назаренко та ін. / За заг. ред. С. Д. Гусарєва. Київ : НАВС, ФОП Маслаков, 2020. 160 с.
21. Попович В.М. Теорія держави і права: концепція, праксеологія та методологія розвитку: монографія. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 384 с. 9.
22. Процюк І. В. Поділ державної влади в умовах різних форм державного правління : монографія / І. В. Процюк ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Х. : Право, 2012. 583 с.
23. Середа Г.П., Стеценко С.Г. Проблеми теорії держави і права: Навчальний посібник у визначеннях та схемах. – К.: КНТ, 2009. – 184 с. 10.
24. Сучасні інститути держави та права: актуальні питання теорії та практики : монографія / [Ю.Л. Бошицький та ін.] ; за заг. ред. Ю.Л. Бошицького ; Київ. ун-т права НАН України. – Львів : Сполом, 2015. – 439, [1] с. – Авт.завзнач. на с.: 438-439.
25. Севрюков Д. Суверенітет. Генеалогія ідеї в контексті політичної та правової історії : монографія / Севрюков Д. К. : Талком, 2018. 234 с.
26. Скакун О. Ф. Теорія права і держави. 4-те видання, стереотипне. Підручник. Київ : Алерта, 2021. 528 с.
27. Смірнова В. О. Політична воля як чинник державотворчої діяльності: об'єктивні та суб'єктивні детермінанти. Київ: Логос, 2019. 384 с.
28. Сухонос В. В. Держава: питання теорії (загальний і конституційноправовий аспекти) : монографія / Володимир Вікторович Сухонос; Передм. О. В.
29. Теорія держави і права : навч. посіб. / [С.К. Бостан, С.Д. Гусарєв, Н.М. Пархоменко та ін.]. К. : Академія, 2013. 348 с.
30. Теорія держави і права : підручник / [О. М. Бандурка, О. М. Головка, О. С. Передерій та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. 416 с.
31. Теорія держави і права. Збірник тестових завдань. Частина І: Навч.- метод. посібник. / Боняк В. О., Лантух І. С., Сердюк І. А., Христова Ю. В. Дніпро: Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 60 с.
32. Теорія держави та права: навч. посіб. [Є. В. Білозьоров, О. Б. Горова, В. П. Власенко, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.]; за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. Київ : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://arm.naiau.kiev.ua/books/tdp-new/index.html>

Допоміжні:

33. Громадянське суспільство в Україні: сучасний стан, виклики, стратегія модернізації: монографія: У 3 т./за заг ред.. акад. НАН України Ю. С.

- Шемшученка та акад. НАПрНО. В. Скрипнюка / Т.2: Доктринальний вимір галузевих засад функціонування громадянського суспільства в Україні. Київ: Видво «Юридична думка», 2019. 588 с.
34. Кравчук М.В. Проблеми теорії держави і права (опорні конспекти): Навчальний посібник .-2-ге вид., змін. й доп. - К.: Професіонал, 2004. – 400 с.
35. Машков А. Проблеми теорії держави і права. Основи: Курс лекцій – К.: К.І.С., 2008. – 470 с.
36. Машков А. Д. Теорія держави і права: підручник. Київ: Алерта, 2024. 452 с.
37. Новітнє вчення про тлумачення правових актів: навч. посіб. / В. Г. Ротань та ін.; відп. ред. В. Г. Ротань. Харків: Право, 2013. 751 с.
38. Свириденко Г. В. Правомірна поведінка: сучасний контекст: монографія. К.: Видавництво «Юридична думка», 2018. 212 с.
39. Сухонос В. В. Державне правління: еволюція сучасних форм: [монографія]. Суми: Університетська книга, 2014. 310 с.
40. Сухонос В. В. Механізм держави і місцеве самоврядування: дихотомія антиномії і симбіозу в конституційно-правовій парадигмі: монографія. Суми: ПФ "Видавництво "Університетська книга", 2018. 287 с.
42. Теорія держави та права: підготовка до державної атестації : навчальний посібник / Є. В. Зозуля, І.В. Іванов, А. В. Гончаров; за заг. ред. Є. В. Зозулі. ДЮІ МВС України. Херсон : Олді-плюс, 2018. 164 с.
41. Теорія держави і права : підруч. / кол. авт.; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю. А. Ведерніков. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2015. 468 с.
43. Теорія держави та права : [навчальний посібник] / Є. В. Білозьоров, О. Б. Горова, В. П. Власенко, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. К. : НАВС, Освіта України, 2017. 116 с.
44. Теорія держави та права : практикум / Білозьоров Є. В. та ін. Київ : ФОП Маслаков, 2018. 166 с.
45. Теорія та практика правозастосування у тестових завданнях: навч. посіб. / Л. Р. Наливайко, Р. З. Голобутовський, Е. В. Звягіна, І. С. Кузьміна, О. І. Наливайко, О. С. Чепік-Трегубенко; за заг. ред. Л. Р. Наливайко. Київ: ХайТек Прес, 2017. 316 с.
- Шемшученко Ю. С., Оніщенко Н. М, Скрипнюк О. В. та ін.
46. Правова ідеологія як засадничий принцип консолідації українського суспільства. Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ. 2018. 86 с.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
2. Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія <http://www.ials.sas.ac.uk/library/library.htm>

3. Наукова бібліотека ім. М.Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка www.library.univ.kiev.ua
4. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>
5. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Національна бібліотека Франції <http://www.bnf.fr/>
7. Національна Парламентська бібліотека України <http://www.nplu.kiev.ua/>
8. Німецькі бібліотеки <http://www.ddb.de/>
9. Українська правнича фундація <http://www.ulf.com.ua/>
- 10.Юридична бібліотека Школи права Йелльського університету <http://www.law.yale.edu/library/>

1

[illegible]